

DUTCH BIRDING

VOLUME 20 • NO 3 • 1998

Dutch Birding

Internationaal tijdschrift over
Palearctische vogels

REDACTIE

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Nederland
fax 023-5376749

FOTOREDACTIE

Dutch Birding
p/a René Pop
Postbus 1007
1780 EA Julianadorp
Nederland

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

p/a Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Nederland

BESTUUR

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland

COMMISSIE DWAALGASTEN

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CDNA
Postbus 45
2080 AA Santpoort-Zuid
Nederland

TELEFOONLIJNEN

Nederland:
0900-20 321 28
(vogellijn, 75 cpm)
078-6180935 (inspreeklijn)

België: 03-4880194
(vogel- en inspreeklijn)

INTERNET

<http://www.xs4all.nl/~eland/dutchbirding>

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (tel 023-5378024, fax 023-5376749,
e-mail Arnoud.vandenBerg@inter.nl.net)

ADJUNCT HOOFDREDACTEUR Enno Ebels (tel / fax 030-2961335, e-mail ebels@wxs.nl)

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (tel / fax 020-6997585, e-mail laan@bio.vu.nl)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (tel 0223-690141, fax 0223-690142)

REDACTIERAAD Ferdy Hieselaar, Peter Meininger, George Sangster en Roland van der Vliet

REDACTIE-ADVIESRAAD Peter Barthel (Duitsland), Klaas Eigenhuis (Nederland), Dick Forsman (Finland), Ricard Gutiérrez (Spanje), Ted Hoogendoorn (Nederland), Lars Jonsson (Zweden), Paul Lehman (VS), Anthony McGeehan (Noord-Ierland), Killian Mullaney (Ierland), Gerald Oree (Nederland), Kees Roselaar (Nederland), Frank Rozendaal (Nederland), Hadoram Shirihai (Israël), Gunter De Smet (België), Lars Svensson (Zweden) en Peter Symens (België)

REDACTIEMEDEWERKERS Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Nils van Duivendijk, Remco Hofland, Graham Holloway, Diederik Kok, Hans van der Meulen en Peter de Rouw

PRODUCTIE EN LAY-OUT André van Loon en René van Rossum

ADVERTENTIES Peter Meijer (tel 0348-431905, fax 0348-430216,
e-mail meijerpc@worldonline.nl)

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 1998 bedraagt: NLG 65.00 (Nederland), BEF 1320.00 (België), NLG 72.50 (overige landen binnen Europa) en NLG 77.50 (landen buiten Europa).

U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op girorekening 01 50 697 (Nederland), girorekening 000 1592468 19 (België) of bankrekening 54 93 30 348 van ABN*AMRO (Castricum), o/v 'abonnement Dutch Birding'. Alle rekeningen zijn ten name van de Dutch Birding Association. Het abonnement gaat in na ontvangst van de betaling.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift met nummers in februari, april, juni, augustus, oktober en december. Het publiceert originele artikelen en mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

De volgorde van vogels in Dutch Birding volgt in eerste instantie een klassieke 'Wetmore-indeling'. Binnen dit raamwerk worden voor taxonomie en naamgeving de volgende overzichten aangehouden: *Lijst 98 Nederlandse vogelsoorten* door A B van den Berg & C A W Bosman (1998, Santpoort-Zuid) (taxonomie en wetenschappelijke en Nederlandse namen van Nederlandse vogels); *List of birds of the Western Palearctic* door British Birds (1997, Blunham) (Engelse namen van West-Palearctische vogels); de door C S Roselaar samengestelde lijst in *Geïllustreerde encyclopedie van de vogels* door C M Perrins (1991, Weert), met aanpassingen en aanvullingen door A J van Loon in *Vogels van de wereld - complete checklist* door M Walters (1997, Baarn) (Nederlandse namen van overige vogels van de wereld); en *Birds of the world* door C G Sibley (1996, Version 2.0, Cincinnati) (taxonomie en wetenschappelijke en Engelse namen van overige vogels van de wereld). Afwijkingen van en aanvullingen op bovenstaande overzichten zijn gebaseerd op beslissingen van de CSNA (cf Dutch Birding 19: 21-28, 1997; 20: 22-32, 1998).

Een lijst met tarieven voor de vergoeding van auteurs, fotografen en tekenaars is verkrijgbaar bij de redactie.

Dutch Birding Association

BESTUUR Theo Admiraal (penningmeester), Gijsbert van der Bent (voorzitter, tel 071-4024547), Peter Meijer, Marc Plomp en Chris Quispel (secretaris, tel 071-5124825); tevens is de redactie van Dutch Birding met een zetel vertegenwoordigd

BESTUURSMEDEWERKERS Jeannette Admiraal, Gerald Driessens, Ron van den Enden, Hans Gebuis, Leo Heemskerk, Remco Hofland, Paul Knolle, Sander Lagerveld, Ger Meesters, Arnold Meijer, André van der Plas en Kees Tiemstra

DUTCH BIRDING TRAVEL REPORT SERVICE (DBTRS) Ib Huysman, Postbus 737, 9700 AS Groningen, Nederland, tel 050-5274993, fax 050-5272668,
internet/www.mebweb.nl/DBTRS

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Max Berlijn, Ruud van Beusekom, Bert de Bruin, Karel Mauer, Jan van der Laan (voorzitter, tel 072-5203091), Kees Roselaar, Jelle Scharringa (secretaris, tel 030-2523801) en Wim Wiegant (archivaris)

De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

De Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA) is de subcommissie van de CDNA betreffende taxonomie, nomenclatuur en status van Nederlandse (onder)soorten en bestaat uit Arnoud van den Berg, Cornelis Hazevoet, Kees Roselaar, George Sangster (secretaris, tel / fax 071-5143790, e-mail sangster@opbio.leidenuniv.nl) en Ronald Sluys.

© 1998 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij Rob Stolk bv, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Nederland

FOCUS

THOMSONLAAN 96
TEL: 070-3638398

2565 JE DEN HAAG
FAX: 070-3617147

DÉ SPECIAALZAAK OP HET GEBIED VAN KIJKERS - CAMERA'S - TELESCOPEN - STATIEVEN OPNAMEAPPARATUUR - VIDEO

VOOR DB-LEDEN DE LAAGSTE PRIJZEN

SUPERAANBIEDING!

Bausch en Lomb 10x42 Elite

Normaal
f 2699,-

Zolang de
voorraad strekt
f 1599,-!

Autoraamstatief

Normaal
f 149,-

DB-prijs
f 119,-

LENZEN- OPRUIMING

Minolta 500/8.0 AF	f 1175,-
Tamron 20-40/2.7-3.5	
voor Nikon-AF	f 1195,-
Minolta 100/2.8 AF	f 1555,-
Tamron 200-400/5.6	
voor Minolta-AF	f 1000,-
Minolta 20/2.8 AF	f 1295,-

Alle vogels van Europa op 4 CD's

Normaal
f 44,95 per CD

DB-prijs
f 39,95 per CD

Films

Bijv: Fuji Velvia 50 ASA 10 st.

Normaal f 199,50
DB-prijs f 159,50

Scopepack rugzak

Statief en telescoop
in 1 rugzak

Normaal
f 399,-

DB-prijs
f 299,-

Alle apparatuur geleverd met Nederlandse garantie
Verzending mogelijk door heel Nederland
Met 20 jaar veldervaring geheid een goed advies
Inruil van camera's, kijkers e.d. mogelijk

BEL VOOR DE LAATSTE PRIJS!

Prijzen incl. BTW. excl. verzendkosten. Prijswijzigingen voorbehouden.

Bausch & Lomb • Bresser • Bushnell • Bynolyt • Canon • Gitzo • Kowa

Pentax • Sigma • Slik • Sony • Swarovski • Swift • Tamron • Zeiss e.v.a.

Leica • Manfrotto • Minolta • Nikon • Novoflex • Olympus • Optolyth

SCHERPE BLIK VAN TAMRON

Voor het maken van natuurfoto's is op de eerste plaats geduld nodig, erg veel geduld. Het kan vaak uren, dagen, weken duren voor u de perfecte foto kunt maken. Dan is het goed te weten dat u op het moment suprême kunt vertrouwen op een perfect objectief, waarmee u uw onderwerp zo haarscherp dichtbij kunt halen dat u het bijna kunt aanraken.

Met de **TAMRON 200 - 400 f/5.6 LD [IF]**
bent u verzekerd van topkwaliteit.!
(leverbaar voor Canon, Minolta en Nikon AF-camera's)

Informatie kunt u aanvragen bij:

TRANSCONTINENTA

Postbus 79 2150 AB Nieuw Vennep
Tel. (0252) 687555, Fax (0252) 676149

Ieder oog zijn eigen Swarovski...

Want niets kijkt rustiger dan deze binoculaire 30 x 75 telescoop van Swarovski. Met zijn stevige statiefaansluiting, zijn 1,5 maal vergrotende vizier, verstelbare rubber voorhoofdsteun en ongekend scherpe en heldere beeld is deze unieke kijker de absolute top om zeetrek te kijken en observaties te doen. Dankzij een speciaal geproduceerde serie is deze kijker in zeer beperkte oplage beschikbaar.

Uitsluitend te koop bij Bever Zwervsport vestiging in Breda.

specificaties:	DT 30X75	vizier
vergroting	30X	1,5
gewicht	5 kg	
veld	34 m	op 1000m
minimum focus	15 m	

 BEVER[®]
ZWERFSPORT
Outdoor Innovators

Breda
Wilhelminastraat 22
076-5217280

Sea birds with Sunbird!

Sunbird, in conjunction with Aves Ecotours, are pleased to offer an exciting series of pelagic tours. Using a luxury catamaran we will explore some remote island groups of the eastern Atlantic in search of rare endemics, elusive seabirds and close encounters with cetaceans.

Cape Verde Islands: £1950
16-25 February 1999, 2-11 March 1999

Madeira and the Salvage Islands: £1400
28 July-4 August 1998, 4-11 August 1998

Azores - birds and whales: £1720
12-20 September 1998, 21-28 September 1998

All tours accompanied by a local expert. There is an experienced crew on board and participants are not required to assist in the running of the boat.

For further details contact:

Sunbird (DB), PO Box 76, Sandy, Beds, SG19 1DF
Telephone: 01767 682969. Fax: 01767 692481
Email: Sunbird@Sunbird.demon.co.uk
Web site: www.sunbird.demon.uk

Sunbird
The best of birdwatching tours

Sunbird is a trading name of Conderbury Limited

SAKERTOUR GREENSCAPE

for birdwatchers and tour operators
**Joint Carpathian birding tours in
Hungarian steppe and Slovakian
mountains, top leaders, comfort**

Best: 5-15 May, 16-23 May, 21-28 sept.,
29 oct.-5 nov.

In 1997 en 1998 +tailormade year round

Great Bustard, Ural, Pygmy, Eagle,
Tennalm's Owl, Imperial Eagle, Saker,
Aquatic Warbler, Wallcreeper, all European
Woodpeckers etc.

Price: 510-810 US \$ all inclusive airport-
to-airport

Free brochure, contact:

Tarján út 6, H-4032 Debrecen, Hungary
tel / fax 36-52-350306

architectura+natura international booksellers

Leliegracht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-6 23 61 86 - Holland
Fax 020-6 38 23 03
e-mail kemme@architectura.nl

- Birds of Somalia
J S Ash & J E Miskell **f 135.00**
- Atlas of the birds of Huesca
Kees Woutersen & Maarten Platteeuw **f 49.90**
- The rise of birds - 225 million years
of evolution
Sankar Chatterjee **f 129.50**
- Birds of the West Indies
*Herbert Raffaele, James Wiley,
Orlando Garrido, Allan Keith &
Janis Raffaele* **f 129.50**
- Birds of southern South America
and Antarctica (Collins Illustrated Checklist)
Martin R de la Peña & Maurice Rumboll
f 76.15
- The bird collectors
Barbara & Richard Mearns **f 114.00**

Siberian White Cranes in Volga delta

German M Russanov, Norbert Hölzel & Stefan Schleuning

Siberian White Crane *Grus leucogeranus* is one of the rarest and most endangered species of the world. It breeds in three separate populations in Siberia, Russia, from Yakutia in the east westwards to the West-Siberian lowlands just east of the Ural. About 99% of the world population of Siberian White Crane breed in northern Yakutia. Only in the 1980s, the wintering grounds of this population were discovered at Poyang Lake, China, near the Yangtze, where in 1993 up to 2915 birds were counted (del Hoyo et al 1996, Snow & Perrins 1998).

The breeding grounds of the population that winters in Bharatpur, India, were discovered in 1981 just east of the of the Ural in the basin of the river Kunovat, Russia, a tributary at the eastern side of the lower Ob (Potapov & Flint 1989). When the cranes did not return to Bharatpur in the winters of 1994/95 and 1995/96, it was feared that this population had gone extinct, but in autumn 1996 five birds reappeared (del Hoyo et al 1996).

In 1996, the breeding grounds of the westernmost wintering population, that winters on the south-eastern shores of the Caspian Sea near the village of Fereidoonkenar, Iran, were located by means of satellite tracking. They are situated in the West-Siberian lowlands north of Tyumen,

Russia, 250 km south of the confluence of the rivers Irtysh and Ob (Archibald pers comm; cf Archibald & Kanai 1998). In the same region, researchers located from a helicopter during summer a family of Siberian White Cranes with a chick. The breeding grounds of the population that winters in India are just 600 km to the north. Although they are geographically rather close, it is doubtful whether there is any exchange between the two western breeding populations, since their migration patterns are very different.

During the last 30 years, the western populations of Siberian White Crane have declined dramatically. During the 1960s, up to 200 birds were observed in Bharatpur alone (Potapov & Flint 1989). Regarding the present numbers at the known wintering grounds, both western populations probably do not exceed 25 birds (del Hoyo et al 1996) and there is little hope that other yet undiscovered wintering sites may exist.

For the western population of Siberian White Crane that winters in Iran, the Volga delta is traditionally known as a staging area during migration. Especially after the foundation of the Astrakhan Nature Reserve, the frequency of bird observations increased, although these are not primarily focused on Siberian White Crane. So far, these observations have not been reported in

60 Siberian White Cranes / Siberische Witte Kraanvogels *Grus leucogeranus*, Volga delta, Russia, October 1996
(Alfred Kayser)

Siberian White Cranes in Volga delta

FIGURE 1 Distribution of Siberian White Crane / Siberische Witte Kraanvogel *Grus leucogeranus* in Eurasia

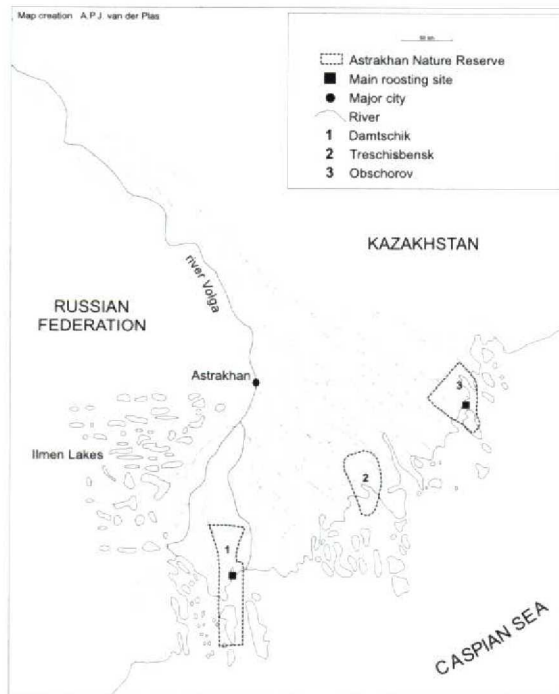

FIGURE 2 Detail of Volga delta, Russia, with Astrakhan Nature Reserve

TABLE 1 Spring migration of Siberian White Crane / Siberische Witte Kraanvogel *Grus leucogeranus* in Volga delta

Year	First observation	Last observation	Number of observations	Maximum number	Area*	Year	First observation	Last observation	Number of observations	Maximum number	Area*
1928	8 April	-	1	?	O	1978	27 March	28 March	2	5	D
1935	6 April	-	2	3	O	1979	29 March	-	2	8	D
1942	22 April	-	1	4	D	1980	28 March	9 April	5	15	D
1952	10 April	-	1	1	D	1981	20 March	-	1	5	D
1953	8 April	-	1	3	O	1982	2 April	-	2	6	D
1956	2 April	-	1	1	T	1984	24 March	17 April	4	3	D
1957	25 March	12 April	5	5	T		29 March	-	1	3	O
1958	31 March	11 April	9	3	D	1985	25 April	-	1	1	T
1959	28 March	5 April	2	6	D	1987	9 May	-	1	1	O
1961	11 April	-	1	2	O	1988	29 March	3 April	2	2	O
1962	7 March	12 April	3	6	D	1989	23 March	-	1	3	D
1963	14 March	8 May	17	22	D	1990	20 March	-	2	2	O
1964	26 March	-	2	3	D		4 April	-	1	1	D
1965	19 March	18 April	9	7	D	1991	25 March	-	1	5	D
1966	11 March	29 March	2	7	D		27 March	13 April	-	9	O
1967	30 March	7 April	5	8	D	1992	25 March	12 April	-	4	O
1968	10 March	23 April	12	8	D	1993	28 March	-	1	2	O
1969	27 March	15 April	17	13	D		9 April	-	1	3	D
1970	13 March	11 April	22	12	D	1994	7 April*	-	1	1	O
1971	25 March	13 April	29	21	D	1995	4 March	-	1	2	D
1974	8 March	1 April	10	7	D	1996	5 April	-	1	3	O
1975	11 March	28 March	11	14	D		20 April	-	1	2	D
1976	25 March	27 April	6	2	D						

* D = western part of reserve (Damschik), T = central part of reserve (Treschisbenski), O = eastern part of reserve (Obschorov)

the western literature. This paper presents a review of the migration, population size and ecology of the westernmost population of Siberian White Crane.

Historical records at Volga delta

Already Pallas, who first described the species and who travelled extensively in the northern Caspian area, remarked that 'in spring the Siberian White Crane could be encountered in pairs at the lower Volga and along the shores of the Caspian Sea' (cited in Deglan & Scherb 1915). Old archives revealed that in 1737 the tsars were supplied with Siberian White Cranes from Astrakhan (Kirikov 1966). The birds had been caught close to the city. At that time, other cranes were brought to a bird zoo in Astrakhan. It appeared that Siberian White Cranes were already not very common at that time ('we succeeded in catching 10 birds'). Other references to the cranes from the 19th century can be found but only Jakovlev (1872) mentioned their numbers: in spring, flocks of up to 300 migrating cranes were seen. This number has often been quoted subsequently. In information of the Astrakhan Nature Reserve, the species is first mentioned in 1927. These data have already

partly been published (Vorobjov 1936, Lugovoj 1963, Russanov & Tschernjavskaja 1976).

Timing of migration

The climatological spring lasts between 36 and 64 days in the lower Volga. On average, it starts in the second decade of March, while summer already sets in late April/early May. In spring, Siberian White Cranes arrive in the nature reserve on average on 26 March (c 10 days; n=39), generally shortly after spring has started. They leave on average on 11 April (c 10 days; n=21). They thus stay around for c 17 days (cf table 1). As there are no daily observations in the reserve, these figures should be regarded as a minimum. In years with an early onset of spring, during which harsh weather conditions are characteristic and when cold spells set in often, Siberian White Cranes often stay much longer, for example 44 days in 1968 and even 55 days in 1963. The most regular spring observations took place in the period between 1957 and 1984.

In autumn, Siberian White Cranes arrive in the Volga delta on average on 4 October (c 12 days; n=24) and leave on 23 October (c 9 days; n=16) (cf table 2). Therefore, the average staging time is 19 days. The observations in November and

Siberian White Cranes in Volga delta

TABLE 2 Autumn migration of Siberian White Crane / Siberische Witte Kraanvogel *Grus leucogeranus* in Volga delta

Year	First observation	Last observation	Maximum number	Area*	Year	First observation	Last observation	Maximum number	Area*
1927	16 October	12 November	?	O	1983	13 September	-	3	O
1935	14 August	15 August	2	O	1984	13 October	-	2	O
1939	12 September	-	8	D	1985	9 September	25 September	4	O
1940	30 July	6 August	1	O	1986	4 October	17 October	3	O
1942	22 June	-	4	D	1987	5 October	16 October	3	O
1953	18 October	-	3	O	1988	28 September	12 October	3	O
1956	22 October	-	1	O	1989	20 September	28 September	2	O
1970	15 October	26 October	3	O	1990	21 September	19 October	2	O
1971	11 December	-	3	O	1991	7 October	23 October	9	O
1974	14 October	27 October	3	O	1992	25 September	15 October	3	O
1978	12 October	13 October	3	O	1993	8 October	20 October	3	O
1979	18 October	26 October	2	O	1994	20 September	16 October	8	O
1980	13 October	-	3	O	1995	8 October	27 October	5	O
1981	7 October	18 October	3	O	1996	9 October	23 October	13	O

* D = western part of reserve (Damtschik), O = eastern part of reserve (Obschorov)

even December are clearly correlated with favourable weather, which is not rare in autumn and early winter. Interpretation of several summer records, made in the 1930s and 1940s, is difficult. Siberian White Cranes are only rarely observed in early autumn.

Numbers

Table 1 shows that the largest spring flocks of Siberian White Cranes were observed between 1963 and 1980 (up to 22 birds). Interestingly, in the winter of 1979/80 a wintering flock of 16 birds was observed in Iran (V Vinogradov pers comm). In most cases, five birds or less were observed in the Volga delta in spring. First-year birds were observed on 28 March 1980 and on 20 March 1981 (V Vinogradov pers comm).

Since 1970, autumn flocks often consisted of three birds, rarely more (cf table 2). On 26 October 1970, one young Siberian White Crane was observed in a flock of three (G Krivonossov pers comm). In subsequent years, families consisting of two adults and one young bird have been reliably observed on 12-13 October 1978, 13 October 1980, 25 October 1985, 28 September 1988 and 18 October 1990. In 1996, 13 Siberian White Cranes were observed in the eastern part of the reserve during 10-14 October, including three pairs with one young (Kayser 1996). However, A Kaschin mentioned in the 1996 internal report of the reserve a maximum of 10 birds on 11 October, consisting of three groups of three birds (without specifying their ages) and one single bird. Moreover, he mentioned an observation of two young in a group of

seven birds on 17 October. During rare occurrences in early autumn, the largest number of birds observed was eight in September 1939.

Habitat choice

The long staging periods of Siberian White Cranes in the Volga delta, both in spring and in autumn, indicate that the right habitat is available for this species to gain reserves for its journey to the breeding and wintering grounds. In spring the majority of records of staging Siberian White Cranes come from the western part of the reserve (so-called Damtschik). It is noteworthy that, after 1985, Siberian White Cranes ceased to occur regularly in the western part of the nature reserve. At the same time, observations in the eastern part of the reserve increased, after a long period of absence there. The birds are regularly observed in flocks of Whooper Swans *Cygnus cygnus* or Greylag Geese *Anser anser*, searching for food in the *Lotus* flower fields. Possibly, the cranes dig up roots of these plants with their massive bills, as well as other food. The cranes always rest in the low water lagoons at the southern edge of the delta (called 'Kultuks' by local people). In the western part of the reserve, a long-time favoured spot is the 'Sasan-Kultuk', which covers 400-500 ha. It is a shallow water habitat with rich plant and animal food supplies. In the north it is bordered by riverine forests, which in turn are surrounded by reed beds. During periods of low water levels, bare islands of mud are created in the mouth of the river, attracting swans, geese, herons and other birds. These are also frequently visited by the cranes. In

61 Siberian White Cranes / Siberische Witte Kraanvogels *Grus leucogeranus* with Swan Geese / Zwaanganzen *Anser cygnoides*, Lake Poyang, China, January 1997 (Jürgen Schneider)

March and April, before the start of high water levels, water levels at the southern edge of the delta are generally low (depth 30-40 cm), which creates a favourable ecological situation for the cranes. The rise of the water level of the Caspian Sea has had a huge impact on water depths in the region, although it has not led to major changes in the resting behaviour of the cranes yet.

In the eastern part of the reserve (so-called 'Obschorov'), Siberian White Cranes rest at the southern edge of the delta as well. Only in the central part of the reserve the cranes were observed at an enclosed water area during 1956-57. This area is located rather close to the southern edge of the delta. In 1985 one Siberian White Crane was observed here in flight.

During autumn migration, Siberian White Cranes almost always rest in the eastern part of the reserve. Only in 1939 and 1942 cranes were observed in the western part.

Protection and the future

The records of family groups with young indicate that the western population of Siberian White Crane has not lost its potential of breeding. Although the observations of three young birds in

1996 gives some hope for the future, the western population of Siberian White Crane is still highly threatened due to human persecution and habitat destruction.

We know of two old records of Siberian White Cranes shot in the Volga delta, namely in March 1939 and on 8 April 1953. In both cases a female was killed. In recent years, the Volga delta has been visited during autumns by a large number of hunting tourists from several European countries. The disturbance caused by them, as well as by local hunters, is considerable, shown by the fact that the staging cranes are only found in the guarded Nature Reserve, where hunting is forbidden. From time to time the entire western population of Siberian White Cranes is present in the area of the Astrakhan Nature Reserve for weeks, as in October 1996, therefore this reserve in the Volga delta is of the utmost importance for the continued survival of the western population of Siberian White Crane. It serves as a resting area free of disturbance, between the breeding and wintering areas. The survival of the reserve in its present form can hardly be called safe, in view of the political, social and economical transformation process in the former Soviet

Union and the present deplorable financial state of the public nature protection in Russia. For future preservation of the reserve, it is necessary that western organizations for the protection of nature will get involved. For instance, they are already involved in supporting the monitoring and guarding programmes financially in name of the European Natural Heritage Fund (EURONATUR).

Acknowledgements

We want to thank all ornithologists and other people who, for decades, contributed to our knowledge of the Astrakhan Nature Reserve.

Samenvatting

SIBERISCHE WITTE KRAANVOGELS IN DE WOLGADDELTA Siberische Witte Kraanvogel *Grus leucogeranus* is een van de zeldzaamste en meest bedreigde vogelsoorten van de wereld. De soort broedt in drie gescheiden populaties (figuur 1). De meest oostelijke populatie in Yakutia, Rusland (c 3000 vogels), overwintert in China; deze overwinteringsgebieden werden pas in de jaren 1980 ontdekt. Het broedgebied van de kleine populatie die vanouds overwintert in Bharatpur, India, werd ontdekt in 1981 en bevindt zich in het Kunovatbekken, Rusland, net ten oosten van de Oeral. Hoewel gevreesd werd dat deze populatie was uitgestorven, verschenen er in het najaar van 1996 toch weer vijf vogels in Bharatpur.

De Wolgadelta, Rusland, was vanouds een doortrek- en pleistergebied voor Siberische Witte Kraanvogels. Dit artikel beschrijft de doortrek (in heden en verleden). De herkomst van deze vogels was echter lange tijd onduidelijk. Ze overwinteren in Noord-Iran, langs de zuidoostkust van de Kaspische Zee. De broedgebieden waren echter onbekend en meestal werd aangenomen dat ook deze vogels afkomstig waren uit het Kunovatbekken. In 1996 werd door middel van het per

satelliet volgen van enkele in gevangenschap opgegroeide en in het overwinteringsgebied in Iran losgelaten en gezenderde vogels het broedgebied ontdekt van deze naar blijkt aparte populatie. Dit bevindt zich in het West-Siberische laagland ten noorden van de stad Tyumen, Rusland. Hoewel dit broedgebied slechts op 600 km afstand ligt van het Kunovatbekken, is er vermoedelijk geen enkel contact tussen beide populaties omdat het trekpatroon geheel verschillend is. Beide populaties zijn zeer klein, vermoedelijk niet meer dan 25 vogels.

References

- Archibald, G & Kanai, Y 1998. The mystery of the missing siberians. ICF-Bugle 24/1: 2-3.
- Deglan, S D & Scherb, S 1915. [European Ornithology or the systematic description of the observed birds of Europe.] St Petersburg. [In Russian.]
- del Hoyo, J, Elliott, A & Sargatal, J (editors) 1996. Handbook of the birds of the world 3. Barcelona.
- Jakovlev, V 1872. [List of birds of the Astrakhan government.] Bull Moscow Nat Soc 45 (4): 323-361. [In Russian.]
- Kayser, A 1996. Westliche Population des Schneekranichs *Grus leucogeranus* im Aufwind? Limicola 10: 319.
- Kirikov, S V 1966. [Hunted animals, environment and man.] Moscow. [In Russian.]
- Lugovoj, A E 1963. [Birds of the Volga delta.] Astrakhan Nat Res Ser 8: 9-185. [In Russian.]
- Potapov, R L & Flint, V E 1989. Handbuch der Vögel der Sowjetunion 4. Wittenberg.
- Russanov, G M & Tschernjavskaja, S I 1976. [The Siberian White Crane in the Volga delta.] Oks Nat Res Ser 8: 101-107. [In Russian.]
- Snow, D W & Perrins, C M (editors) 1998. The birds of the Western Palearctic. Concise edition. Oxford.
- Vorobjov, K A 1936. [Information on the avifauna of the Volga delta and the surrounding steppes.] Astrakhan Nat Res Ser 1: 3-52. [In Russian.]

German M Russanov, Astrakhan Biosphere Reserve, Ulitsa Nabereshnaya reki Tsarev 119,
414021, Astrakhan, Russia

Norbert Hölzel, Department of Landscape Ecology, Justus Liebig University Gießen,
Schloßgasse 7, 35390 Gießen, Germany

Stefan Schleuning, Schillerstrasse 4, 36205, Sontra, Germany

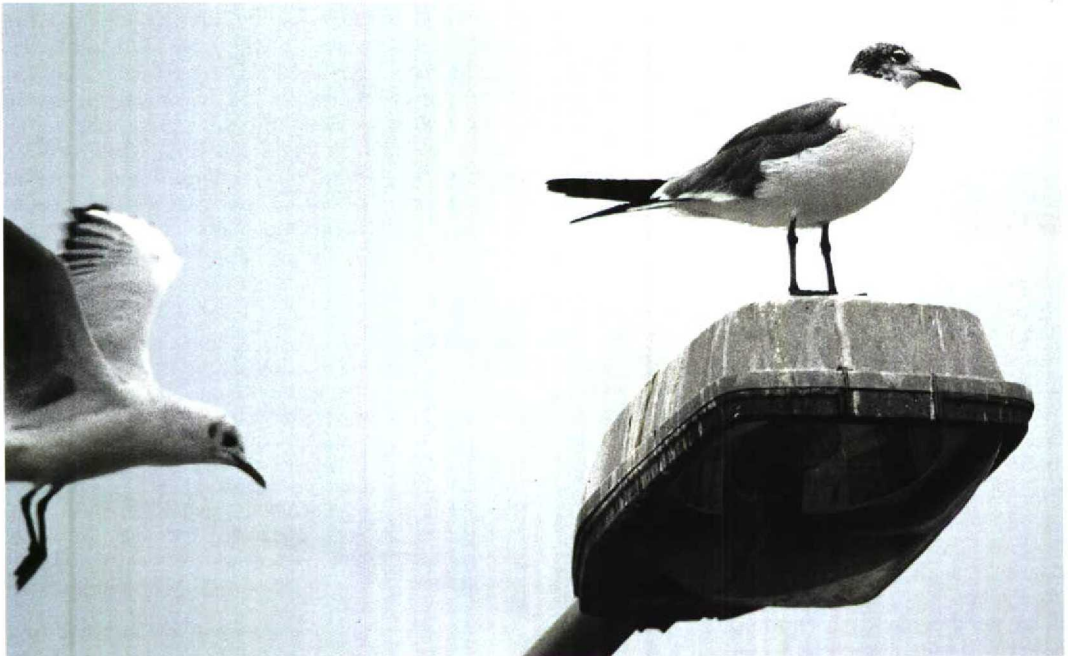
Lachmeeuw in Groningen in augustus-oktober 1997

Martin Olthoff

Op vrijdagmiddag 22 augustus 1997 fietste ik langs het Oude Winschoterdiep in Groningen, Groningen, naar mijn werk. Bijna bij het werk aangekomen zag ik om 14:00 een meeuw *Larus* met donkere bovenzvleugels en dito mantel en een kopkap. Alhoewel ik geen kijker bij me had kon ik het postuur en formaat redelijk beoordelen, genoeg om te veronderstellen dat er een Lachmeeuw *L. atricilla* naast mij vloog! Het daarop volgende half uur verliep nogal zenuwslopend: mensen bellen, vrij vragen op het werk en mijn kijker halen van huis, 50 m verderop. Na een kwartier was ik weer terug op de 'oude' plek. Inmiddels waren Eric Koops, Roef Mulder en Erik van Ommen gearriveerd. Het duurde ongeveer nog 20 min voordat de vogel terugkeerde. Het was inderdaad een Lachmeeuw, een nieuwe soort voor Nederland.

Het nieuws werd verspreid over de semafoons en de Dutch Birding-vogellijn en tegen 17:00 verschenen de eerste vogelaars uit de rest van het land. Na hun lange tocht naar Groningen moesten zij vaak nog lang wachten voor de vogel eindelijk verscheen. Anderen waren ongeduldiger en haalden soms acrobatische toeren uit, bijvoorbeeld door een 10 m hoge mast in te klimmen. Vanuit deze positie was het mogelijk de Lachmeeuw op het dak van een bedrijfsgebouw te zien. Later op de avond kon de vogel worden bekeken vanaf de bovenste verdieping van het Philips-gebouw. Nog later kon de vogel af en toe gelokt worden met wat brood of hamburgers. Vogelaars die de volgende dag niet bij het kriebelen van de dag ter plekke waren hadden ook veel geduld nodig; voor hen duurde het tot bijna 13:00 voordat de Lachmeeuw weer opdook.

62 Lachmeeuw / Laughing Gull *Larus atricilla*, adult, Groningen, Groningen, 27 augustus 1998 (René Pop)

63 Lachmeeuw / Laughing Gull *Larus atricilla*, adult, Groningen, Groningen, 1 september 1998 (Sybrand de Bruin)

64 Lachmeeuw / Laughing Gull *Larus atricilla*, adult, Groningen, Groningen, 27 augustus 1998 (René Pop)

Ook de volgende dagen en weken was het niet eenvoudig de vogel te zien te krijgen. De beste plek bleek het parkeerterrein bij McDonalds of IKEA, of het grasveldje tegenover het Philipsgebouw, nabij de Europaweg. De beste tijd bleek het begin van de avond, maar ook dan bivaakte de vogel vaak op het dak van het bedrijfsgebouw tegenover Philips. Soms werd de Lachmeeuw een paar dagen niet gezien, om dan toch weer op te duiken op de oude plek.

Aan het begin van de avond was de vogel vaak met andere meeuwen, voornamelijk Kokmeeuwen *L. ridibundus*, aanwezig op voornoemd dak. Meestal vanaf ongeveer een uur voor donker vertrokken de meeuwen van deze voorverzamelplaats naar het Paterswoldse Meer, Groningen, om daar te gaan slapen. De Lachmeeuw zag ik zelf nooit tussen de wegvliegende meeuwen maar Ted Hoogendoorn ontdekte dat de vogel pas met het laatste clubje meeuwen vertrok naar de slaapplek. Op 20 september zag ik de Lachmeeuw 10 min na zonsondergang inderdaad naar de slaapplek vliegen, zonder het gezelschap van andere meeuwen. Wellicht bleef de vogel 's ochtends af en toe op de slaapplek, aangezien hij dan meestal spoorloos was. Zo zag

ik hem op 30 augustus om 09:20 vrij hoog over mijn huis vliegen, vanuit de richting van het Paterswoldse Meer op weg naar het Molenpark. Slechts één keer werd de vogel door Koen van Dijken zwemmend op het water gezien tussen enkele Kokmeeuwen bij de Oostersluis. Vanaf eind september dook de vogel ook regelmatig op midden in het (drukke) centrum van de stad Groningen, meestal op de Vismarkt. De Lachmeeuw werd voor het laatst op 20 oktober gezien door Eric Koops nabij de Vismarkt.

Beschrijving

GROOTTE & BOUW Als kleine Stormmeeuw *L. canus*, in directe vergelijking met Kokmeeuw iets forser, vooral in vlucht. Kop iets langgerechter en daardoor minder rond dan van Kokmeeuw. Slanke bouw met lange vleugels en soepele vleugelslag. Vleugelslag dieper dan van Kok- of Stormmeeuw. In zit langgerekt lijkend door opvallend lange, ver voorbij staartpunt reikende vleugels. Handpenprojectie voorbij tertials ongeveer gelijk aan gehele pootlengte. Snavel lang en iets naar beneden gebogen lijkend, veroorzaakt door afgeronde punt van bovensnavel. Poten vrij lang, in vlucht bijna tot staarteinde reikend.

KOP & HALS Gedeeltelijke kopkap zwart, ruiend naar winterkleed. Op 22 augustus nog veel zwart en duidelijke

lijke kopkap zichtbaar, vooral op achterkop; op voorste kop helft kopkap vervaagd, iets vlekkelig, waardoor gezicht duidelijk licht of bijna wit overkomend. Achterrand van kopkap scherp en recht afgesneden. Duidelijke onderbroken witte oogring boven en onder oog, niet samenkomend achter en voor oog. Hals wit, contrasterend met mantel en kopkap.

BOVENDELEN Mantel donkergrijs, donkerder dan van Stormmeeuw. Stuit en bovenstaartdekveren wit.

ONDERDELEN Borst, buik en onderstaartdekveren wit.

BOVENVLEUGEL Bovenvleugel grotendeels donkergrijs zonder blauwtint, als mantel. Brede opvallende witte vleugelachterrands, gevormd door witte toppen van armpennen en nieuw-geruide binnenste handpennen. Buitenste twee handpennen (p9-10, handpennen van binnen naar buiten genummerd) geheel zwart, zonder witte handpenvlek. Na rui p9-10 met duidelijke witte top. Distale deel van p8 zwart, met meer zwart op buitenvlag dan op binnenvlag. In zit witte tertialrand zichtbaar.

ONDERVLEUGEL Wit. Zwart van bovenzijde van buitenste handpennen doorschijnend op ondervleugel, contrast vormend met rest van ondervleugel.

STAART Wit.

NAAKTE DELEN Oog zwart. Snavel zeer donkerrood tot zwart, snavelpunt echter flets rood, uiterste snavelpunt geel-rood. Op ondersnavel van dichtbij donker rood-bruine 'streef' zichtbaar, zich uitstrekkend van basis tot 3/4 van snavellengte. Poot zwart.

RUI Tijdens verblijf actief ruiend. Op 22 augustus nog duidelijke zwarte kopkap zichtbaar, vooral op achterkop. Op 15 september alleen rond 'nekbandsstreek' en rond oog nog echt zwart. In oktober zwart beperkt tot oorstreek en gebied direct om oog, met enige vage vlekking op boven- en achterkop. Op 22 augustus binnenste handpennen volledig geruid, p4 nagenoeg volgroeid, p5 voor 4/5 deel uitgegroeid, p6 en p7 ontbrekend, p8-10 oud; vier middelste staartpennen ontbrekend, buitenste staartpennen oud en sterk gesleten. Op 15 september p1-5 nieuw, nieuwe p6 en p7 grotendeels uitgegroeid, p8 en p9 ontbrekend, p10 oud; middelste staartpennen inmiddels volgroeid, buitenste deels uitgegroeid, resulterend in wigvormige staart. Begin oktober alle handpennen vernieuwd maar nog niet volgroeid; op 4 oktober p10 in zit net voorbij staart reikend.

GELUID Niet gehoord.

GEDRAG Meestal solitair, zich slechts 'losjes' aansluitend bij andere meeuwen. Bij voeren met brood of hamburger meer op afstand blijvend dan bijvoorbeeld Kokmeeuwen, soms even foeragerend op gras, foerageervlucht rond grachten makend. Vaak langdurig staand op lantaarnpaal.

Determinatie

De enige soort waarmee Lachmeeuw kan worden verward is Franklins Meeuw *L. pipixan*. Deze is echter kleiner en doet vaak eerder denken aan een forse Dwergmeeuw *L. minutus*. Franklins Meeuw heeft verder een kortere snavel,

65 Lachmeeuw / Laughing Gull *Larus atricilla*, adult, Groningen, Groningen, 25 augustus 1998 (Willem van Rijswijk)

kortere vleugels, iets kortere poten, vaak een bredere oogring boven en onder het oog en vrijwel altijd meer wit op de vleugelpunten (Harrison 1985, Grant 1986, Lewington et al 1991). Er zijn echter één jaar oude Franklins Meeuwen die al een volledige kopkap kunnen hebben en nauwelijks wit op de vleugelpunten kunnen hebben (Kaufman 1990). Deze exemplaren zijn zeldzaam en blijken bij nauwkeurige bestudering toch wel enkele witte veertjes op de kopkap te hebben en vaak wat lichtere plekken op de vleugelpunten.

Op grond van onder meer het ontbreken van grijs op de achternek, borst en flanken, het ontbreken van bruin in de vleugeldekveren en armpennen en op de staart, en het niet samenkomen van de witte oogring achter het oog kan geconcludeerd worden dat het om een adulte vogel ging (Grant 1986, Lewington et al 1991).

Behalve aan de vervagende kopkap was ook aan de kleur van poten en snavel te zien dat de vogel in overgang was naar winterkleed. In zomerkleed zijn de poten doorgaans donkerrood tot zwartachtig bruin, terwijl in de winter de poten zwart of grijs van kleur zijn; de snavel is in zomerkleed vaalrood, in winterkleed zwart of

zwartbruin (Cramp & Simmons 1983, Grant 1986).

Verspreiding en voorkomen

Lachmeeuw broedt aan de Atlantische kust van de VS en langs de kusten van de Golf van Mexico, zuidelijk tot de oostkust van Midden-Amerika, en in Noordwest-Mexico langs de Golf van Californië (*L a megalopterus*); en in het Caribische gebied, zuidelijk tot Venezuela en Frans Guyana (*L a atricilla*). De soort overwintert grotendeels langs de kust van de Golf van Mexico, maar ook zuidelijker tot in Noordoost-Brazilië en aan de westkust van Peru en Chili (Cramp & Simmons 1983, del Hoyo et al 1996). Beide ondersoorten verschillen voornamelijk in maten.

In Europa is Lachmeeuw een dwaalgast die geregeld opduikt, vooral in Groot-Brittannië en Ierland (77 gevallen tot en met 1996; Rogers et al 1997). Voor een overzicht van waarnemingen in het West-Palearctische gebied tot en met 1987 zij verwezen naar Hoogendoorn & Steinhaus (1990). De soort werd in alle maanden gezien, zonder duidelijke piekmaanden (Dymond et al 1989, Hoogendoorn & Steinhaus 1990). Ook in België werd de Lachmeeuw inmiddels vastgesteld (21-31 oktober 1994, De Smet et al; cf Dutch Birding 16: 263, plaat 216, 1994). Het was dan ook een te verwachten nieuwe soort voor Nederland. Onverwacht echter was de plek, de stad Groningen, op c 25 km van de kust.

Dit was het eerste geval van Lachmeeuw voor Nederland. Eerdere waarnemingen van mogelijke Lachmeeuwen (cf Dutch Birding 15: 284, 285, plaat 209, 1993; 17: 127, 1995) werden niet aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) (Wiegant et al 1995, 1997). Eén van deze gevallen, een adulte vogel van 25 september tot half oktober 1993 te Harderwijk, Gelderland, wordt momenteel echter opnieuw door de CDNA behandeld.

Dankwoord

Theo Bakker, Annika Forsten en Ted Hoogendoorn worden bedankt voor het verstrekken van commentaar en/of informatie.

Summary

LAUGHING GULL AT GRONINGEN IN AUGUST-OCTOBER 1997 From 22 August to 20 October 1997, a Laughing Gull *Larus atricilla* was present at Groningen, Groningen, the Netherlands. The bird was moulting to winter plumage. The absence of grey on hindneck, breast and flanks, the absence of brown on wing-coverts, secondaries and tail, and the broken eye-ring (upper and lower part of eye-ring not joining behind eye) indicated that it was an adult. This was the first record of Laughing Gull for the Netherlands. An earlier initially rejected record of an adult from 25 September to mid-October 1993 at Harderwijk, Gelderland, is currently under reconsideration by the Dutch rarities committee (CDNA).

Verwijzingen

- Cramp, S & Simmons, K E L (redactie) 1983. The birds of the Western Palearctic 3. Oxford.
- De Smet, G, Pollet, J & BAHC 1996. Zeldzame vogels in België in 1994. Zesentwintigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité. Oriolus 62: 37-54.
- Dymond, J N, Fraser, P A & Gantlett, S J M 1989. Rare birds in Britain and Ireland. Calton.
- Grant, P J 1986. Gulls: a guide to identification. Tweede druk. Calton.
- Harrison, P 1985. Seabirds: an identification guide. Tweede druk. Londen.
- Hoogendoorn, W & Steinhaus, G H 1990. Nearctic gulls in the Western Palearctic. Dutch Birding 12: 109-164.
- del Hoyo, J, Elliott, A & Sargatal, J (redactie) 1996. Handbook of the birds of the world 3. Barcelona.
- Lewington, I, Alström, P & Colston, P 1991. A field guide to the rare birds of Britain and Europe. Londen.
- Kaufman, K 1990. Advanced birding. Boston.
- Rogers, M J & Rarities Committee 1997. Report on rare birds in Great Britain in 1996. Br Birds 90: 453-522.
- Wiegant, W M, Steinhaus, G H & CDNA 1995, 1997. Rare birds in the Netherlands in 1993, 1995. Dutch Birding 17: 89-101; 19: 97-115.

Martin Olthoff, Frederiksplein 5-8, 9724 NH Groningen, Nederland

Nieuw overwinteringsgebied voor Dwergganzen in Nederland

Dwergganzen *Anser erythropus* waren in Nederland tot het midden van de jaren 1980 een zeldzame verschijning (van den Berg et al 1979, Wolfskeel 1988, Wolfskeel & Brouwer 1990). Een in 1981 gestart herintroductieprogramma in Zweden (von Essen 1991) heeft daar verandering in gebracht. Dwergganzen werden in gevangenschap grootgebracht tot een leeftijd van c 5 weken, waarna ze vlak voor het vliegvlug worden samen met pleegouders in een traditioneel broedgebied in Noord-Zweden werden vrijgelaten. De pleegouders, Brandganzen *Branta leucopsis* die overwinteren in Nederland, zouden door deze manier van herintroduceren de jonge Dwergganzen naar een 'veilig' overwinteringsgebied in Nederland brengen. Bovendien werd de kans om Dwergganzen in Nederland aan te treffen aanzienlijk groter. De Dwergganzen en Brandganzen waren door kleurringen individueel herkenbaar, zodat men de verplaatsingen van elk individu kon volgen.

Wat men verwachtte en hoopte, bleek ook te gebeuren. De Brandganzen vlogen in het najaar naar Nederland om te overwinteren en namen 'hun' Dwergganzen mee. In de afgelopen jaren werden vooral in de omgeving van Anjum, Friesland, en Strijen, Zuid-Holland, groepjes gekleurde Dwerg- en Brandganzen van het project waargenomen (von Essen et al 1993). Waren het aanvankelijk enkele exemplaren, de laatste jaren worden groepen van enkele 10-tallen vogels gemeld, waarbij zich tevens ongeringde exemplaren bevinden (van den Berg et al 1995; cf Dutch Birding 18: 331, 1996).

Sinds de winter van 1995/96 worden ook in Noord-Holland groepen Dwergganzen aangetroffen van het Zweedse herintroductieprogramma, onder meer in de Uitlandsche Polder, een kleine polder die behoort tot Polder Callantsoog. Deze polder wordt aan de oostkant begrensd door de Oosterknollen, een natuurlijke langgestrekte smalle duinenrij, en aan de westkant door het dorp Callantsoog en het Kooibosch (SBB). De polder bestaat onder meer uit percelen gras- en bouwland (voornamelijk bloembollenteelt). De graslanden, die in het zuiden tegen het Zwanewater aan liggen en als bufferzone dienen, zijn halfnatuurlijke graslanden. Juist deze percelen en

enkele ingezaaide graszaadpercelen die kort hiervoor met bloembollen waren beplant, worden door Dwergganzen en andere ganzen, zoals Toendrarietgans *A serrirostris*, Grauwe Gans *A anser*, Kolgans *A albifrons* en Rotgans *B bernicla*, gebruikt om te foerageren.

Het belangrijkste gebied waar Dwergganzen worden waargenomen, de Vereenigde Harger- en Pettemerpolder (600 ha) en de polders Q en L aan de zuidrand van de Hazepolder ten zuidwesten van Burgervlotbrug, hebben een zeer gevarieerd aanbod van biotopen. Vrijwel de gehele Vereenigde Harger- en Pettemerpolder bestaat uit grasland en is 'relatienotagebied'. Het is een oude kleinschalige polder met enkele smalle weggetjes. Aan de westkant ligt het bekende natuurgebied De Putten (37 ha) dat bestaat uit ondiepe plassen met brak water met hierin enkele eilandjes. De omliggende graslanden behoren ook tot het natuurgebied en worden extensief beheerd. In een brede strook grasland aan de westrand van de polder komen soortenrijke zilte vegetaties voor. Vooral de Leipolder in de noordwesthoek is hier een goed voorbeeld van. De polders Q en L in de Hazepolder vormen al vele jaren belangrijke foerageergebieden voor ganzen, de laatste jaren zelfs in toenemende mate. Ze bestaan grotendeels uit grasland. Vooral het raaigrasstype is hier veel aanwezig.

De kleiput Abtskolk (34 ha) is een grote plas met omringende rietlandjes, die vooral van groot belang is als rust- en drinkplaats voor de ganzen. Tevens broeden hier al vele jaren Grauwe Ganzen (10-15 paar).

De ganzen slapen in het Zwanewater op de daar aanwezige duinmeren.

Er zijn aanwijzingen dat er in de wintermaanden regelmatig verstoring plaatsvindt door jacht, zowel in de Vereenigde Harger- en Pettemerpolder als in de polders Q en L van de Hazepolder. De Abtskolk fungeert dan als uitwijk- en rustplaats, maar ook hier vindt nog steeds regelmatig verstoring door jacht plaats, ondanks toezeggingen van Staatsbosbeheer dat dit tot het verleden gaat behoren. Een andere regelmatig terugkerende verstoring is het overvliegen van helikopters over de genoemde polders (Arnold Gronert pers meded).

Hieronder volgt een overzicht van de waarnemingen van Dwergganzen in de winters van 1995-98.

¹Een 'relatienotagebied' is een landbouwgebied met hoge natuur- en landschapswaarde. Met de benoeming tot relatienotagebied wordt geprobeerd het gebied beter te beschermen met als doel er later eventueel een beheersgebied of reservaat van te maken.

Winter 1995/96

De eerste waarneming was op 6 januari. Het ging hierbij om 10 vogels tezamen met drie Brandganzen (de pleegouders). De 10 Dwergganzen waren gekleurringde juveniele vogels. De laatste waarneming van deze 10 Dwergganzen was op 28 maart. Tijdens hun verblijf in de Vereenigde Harger- en Pettemerpolder en in de polders Q en L van de Hazepolder kregen ze van 3 tot 17 maart gezelschap van een ongeringde adulte Dwerggans.

Winter 1996/97

De eerste waarneming was op 28 december in de Vereenigde Harger- en Pettemerpolder. Zeven gekleurringde vogels werden samen met twee, eveneens gekleurringde, Brandganzen gezien. Twee van de Dwergganzen waren tweede-kalenderjaarvogels die ook in de winter van 1995/96 waren waargenomen. De andere vijf waren juveniele met hun pleegouders. Van 4 tot 18 januari verbleef deze groep ten oosten en noorden van het Zwanenwater nabij Callantsoog. Van de vijf juveniele werd er één na 5 januari niet meer gezien. Vanaf begin februari werden twee nieuwe Dwergganzen gezien. Dit waren derde-kalenderjaarvogels die hier ook de vorige winter hadden overwinterd.

Winter 1997/98

De eerste Dwergganzen werden al vroeg gemeld. Op 17 oktober werden er 10 waargenomen in de Vereenigde Harger- en Pettemerpolder, waaronder zes gekleurringde en vier juveniele zonder ringen. Drie gekleurringde

vogels in deze groep waren ook in beide vorige winters in de Vereenigde Harger- en Pettemerpolder afgelezen. Vermeldenswaard is dat twee van deze vogels gepaard waren en vier (ongeringde) jongen bij zich hadden. Hieruit blijkt dat ze zonder hun pleegouders en met hun eigen jongen waren teruggekomen naar de omgeving van Petten. Deze groep, die voordat ze hier aankwam ook een aantal dagen bij Anjum was gezien (Lambart von Essen pers meded), bleef gedurende oktober-december aanwezig en kreeg vanaf 27 december gezelschap van het pleegouderpaar Brandganzen en 12 andere Dwergganzen: negen gekleurringde juveniele, een ongeringde adulte en twee gekleurringde vogels die in eerdere jaren ook hier waren waargenomen. De laatste ons bekende waarneming betreft die van c 16 exemplaren op 5 maart 1998.

In de winters van 1995/96, 1996/97 en 1997/98 verbleven ook buiten de bekende gebieden rond Anjum en Strijen voor langere tijd Dwergganzen van het Zweedse herintroductieprogramma in Noord-Holland. De Harger- en Pettemerpolder bij Petten/Groet en de Uitlandsche polder bij Callantsoog werden als foerageergebied gebruikt. Deze polders worden de laatste jaren ook steeds meer door andere ganzensoorten in gebruik genomen. Vooral nog lijkt het er op dat dit gebied hiermee één van de overwinteringsplaatsen voor Dwergganzen in Nederland van het Zweedse herintroductieprogramma is geworden.

Lambart von Essen wordt bedankt voor de informatie over de gekleurringde Dwergganzen. Nick van der Ham, Arnold Gronert, Sander

66 Dwergganzen / Lesser White-fronted Geese *Anser erythropus*, Petten, Noord-Holland, 8 februari 1998
(Arnoud B van den Berg)

Lagerveld, Timo Marijnissen, Wim van Splunder, Jan Stok en Pierre van der Wielen worden bedankt voor het aflezen en doorgeven van de gekleurde Dwerg- en Brandganzen.

Summary

NEW WINTERING AREA FOR LESSER WHITE-FRONTED GOOSE IN THE NETHERLANDS. In the winters of 1995/96, 1996/97 en 1997/98, Lesser White-fronted Geese *Anser erythropus* from the Swedish re-introduction programme were staying for longer periods in the province of Noord-Holland, well outside the regular wintering areas near Anjum, Friesland, and Strijen, Zuid-Holland. They were foraging in Harger- en Pettemerpolder near Petten/Groet and Uitlandsche Polder near Callantsoog, and roosting at Zwanenwater. Also other goose species, like Tundra Bean Goose *A. serrirostris*, Greylag Goose *A. anser*, White-fronted Goose *A. albifrons* and Dark-bellied Brent Goose *Branta bernicla*, use these polders as foraging area, since several years in increasing numbers. This area seems to have become yet another regu-

lar winter haunt of Lesser White-fronted Geese of the Swedish re-introduction programme.

References

- van den Berg, A B, Blankert, H & Brinkman, J 1979. Zeldzame ganzen in Nederland in de winter van 1978/79. Dutch Birding 1: 34-41.
- van den Berg, A B, Ebels, E B & Gebuis, H 1995. Break-through of Lesser White-fronted Geese wintering in the Netherlands. Dutch Birding 17: 70-72.
- van Essen, L 1991. A note on the Lesser White-fronted Goose *Anser erythropus* in Sweden and the result of the re-introduction scheme. Ardea 79: 305-306.
- van Essen, L, Ouweneel, G L & van den Berg, A B 1993. Herkomst van gekleurde Dwergganzen te Strijen. Dutch Birding 15: 220-224.
- Wolfskeel, D W 1988. Zeldzame ganzen in Nederland. Ecoverslag 11, Vogelwerkgroep Tringa. Schagen.
- Wolfskeel, D W & Brouwer, R E 1990. Ganzen in Noord-Holland. Ecoverslag 14, Vogelwerkgroep Tringa. Schagen.

Fred Cottaar, Lutulistraat 42, 2037 CB Haarlem, Nederland

Ruud E Brouwer, van Brederodestraat 13, 1759 VE Callantsoog, Nederland

Melanistische Blauwe Reigers in Nederland

Van 25 tot 28 januari 1997 was een melanistische Blauwe Reiger *Ardea cinerea* aanwezig in de Aalkeetbuitenpolder ten westen van Vlaardingen, Zuid-Holland. Erik Sanders ontdekte de vogel op 25 januari en maakte die dag een aantal foto's. De vogel hield zich op in een groep van 46 Blauwe Reigers bij een voederplaats die was aangelegd wegens de strenge vorst in de voorafgaande periode. Vergeleken met de normaal gekleurde Blauwe Reigers vertoonde dit exemplaar een donkergrijze in plaats van witte hals, een geheel donkere bovenkop en donkerder grijze bovendelen (vooral op de mantel). De donkergrijze schouderveren en vleugeldekveren vertoonden een bruine tint. Op afstand zou deze vogel verward kunnen worden met een donkere vorm Westelijke Rifeiger *Egretta gularis* of met een adulte Kleine Blauwe Reiger *A. caerulea*. Grootte, bouw en (bij Westelijke Rifeiger) het ontbreken van gele tenen sluiten deze soorten echter uit. Ook verwarring met Zwartkopreiger *A. melanocephala* kan tot de mogelijkheden behoren, hoewel deze soort altijd een witte of in ieder geval lichte kin en keel vertoont die sterk contrasteren met de achterhals (Snow & Perrins 1998).

Naar aanleiding van deze waarneming werden gegevens verzameld over twee andere gevallen van melanistische Blauwe Reigers in Nederland. In de eerste helft van juni 1995 verbleef een donkere reiger bij Puttershoek, Zuid-Holland. Deze vogel werd aanvankelijk gemeld als (mogelijke) donkere Westelijke Rifeiger. Op 6 juni 1995 werd hij gefotografeerd door Janus Verkerk. Op de dia's is te zien dat het verenkleed bijna geheel donker bruinzwart was, vooral op de mantel. De hals was donker bruin grijs en de kop iets lichter grijsachtig, waardoor enig contrast aanwezig was met de donkere bovenkop. De snavel was oranje met een donker culmen en donkere tekening op de punt; de poten waren geelachtig, evenals de iris. JV determineerde de vogel als een melanistische Blauwe Reiger (Janus Verkerk in litt). Op 27 juni 1997 zag Willem-Pier Vellinga 's avonds tussen Odijk en Langbroek, Utrecht, een aantal Blauwe Reigers met daarbij een afwijkend exemplaar. De totaalindruk van deze vogel was zeer donker. De bovenvleugels en mantel waren donkergrijs, veel donkerder dan bij de normaal gekleurde Blauwe Reigers. Op de schouder was een bruine zweem zichtbaar. Hals, kop en borst waren donker maar kin en keel waren licht. De bevedering van de poten en onderstaartdekveren was licht, contrasterend met de donkere borst. De snavel leek donker met een lichtere basis,

67 Melanistische Blauwe Reiger / melanistic Grey Heron *Ardea cinerea*, Aalkeetbuitenpolder, Vlaardingen, Zuid-Holland, 25 januari 1997 (Erik Sanders)

68 Melanistische Blauwe Reiger / melanistic Grey Heron *Ardea cinerea*, Puttershoek, Zuid-Holland, 6 juni 1995 (Janus Verkerk)

maar door de afstand was dit niet met zekerheid te zien. De poten waren licht. De vogel leek iets kleiner dan de andere Blauwe Reigers (Willem-Pier Vellinga in litt). Deze vogel vertoonde een grote gelijkenis met Zwartkopreiger, niet alleen in de tekening van het verenkleed (met name de lichte kin en keel) maar ook door het kleinere formaat. Zwartkopreiger heeft echter meer wit op de hals, doorlopend vanaf de witte kin en keel, een donkere 'broek' en onderstaartdekveren en donkere poten. De lichte 'broek', lichte poten en het formaat pasten niet op een donkere Westelijke Rifreiger (Snow & Perrins 1998).

Deze voorvallen illustreren de voorzichtigheid die geboden is bij het determineren van afwijkend gekleurde reigers (en van afwijkend gekleurde vogels in het algemeen). Gantlett (1998) noemde de mogelijke verarring van een melanistische Blauwe Reiger met Amerikaanse Blauwe Reiger *A herodias*, die in alle kleden wat donkerder gekleurd is dan Blauwe Reiger. Gantlett (1998) vermeldde verder dat melanistische Blauwe Reigers de laatste jaren 'meer dan eens' als Zwarte Reiger *E ardesiaca* gemeld zijn. Deze soort is nog kleiner dan Westelijke Rifreiger en daardoor bij goede vaststelling van de grootte eigenlijk niet te verwarren.

Wij danken Gerard Ouweneel voor zijn hulp bij het verzamelen van gegevens en Willem-Pier

Vellinga en Janus Verkerk voor het opsturen van materiaal over de door hen waargenomen exemplaren.

Summary

MELANISTIC GREY HERONS IN THE NETHERLANDS. On 25-28 January 1997, a melanistic Grey Heron *Ardea cinerea* stayed at Aalkeetbuitenpolder, Vlaardingen, Zuid-Holland, the Netherlands, together with 46 normally coloured individuals. The melanistic bird differed from other Grey Herons by its overall darker plumage, especially on neck, head and upperparts. From a distance the bird could have been mistaken for a dark morph Western Reef Egret *Egretta gularis* or even a Black-headed Heron *A melanocephala*. A similar melanistic Grey Heron at Puttershoek, Zuid-Holland, in the first half of June 1995 was initially reported as Western Reef Egret. On 27 June 1997, a dark Grey Heron was observed between Langbroek and Odijk, Utrecht, the Netherlands. This bird was very dark with only a white chin and throat and pale 'trousers' and undertail coverts. It showed a striking resemblance to Black-headed Heron. These instances illustrate the mistakes that can be made with aberrant dark herons (and with aberrantly coloured birds in general).

Verwijzingen

Gantlett, S 1998. Identification of Great Blue Heron and Grey Heron. *Birding World* 11: 12-20.
Snow, D W & Perrins, C M 1998. *The Birds of the Western Palearctic*. Concise edition. Oxford.

Erik Sanders, Adenauerstede 44-03, 4463 GJ Goes, Nederland
Enno B Ebels, Lessinglaan 11-2, 3533 AN Utrecht, Nederland (ebels@wxs.nl)

Varia

Breeding behaviour of Kittlitz's Plover

Kittlitz's Plover *Charadrius pecuarius* is an African member of the widespread family of Charadriidae. Its breeding range is largely confined to sub-Saharan Africa, from Senegal to Sudan in the north to the Cape of Good Hope in South-Africa; it also breeds in Madagascar. The breeding range is largely disjunct, with localized breeding areas scattered over southern Africa. The only breeding north of the Sahara takes place in and near the Nile Delta in Egypt, making this the only country in the (Western) Palearctic region where this species breeds (Cramp & Simmons 1983, Hayman et al 1986, Goodman & Meininger 1989). The species is resident in Egypt but makes some seasonal

movements of undetermined nature in the Afro-tropical region. As a vagrant it has been recorded in the Western Palearctic in Cyprus (5: April 1958, November 1991 (two birds), January 1993, March 1995), Israel (30+; annual in 1986-90, mainly in winter), Morocco (4; Merzouga, January-March 1990) and, remarkably, Norway (1; collected, Rogaland, May 1913) (Snow & Perrins 1998; *Br Birds* 91: 245, 1998).

In spring/summer 1994, we studied and photographed the breeding behaviour of Kittlitz's Plover at Wadi el Natrun, a depression in the Western Desert in northern Egypt (between Cairo and Alexandria). This is the best place to observe this species in Egypt; the population in this area is estimated at 150-200 pairs (Meininger & Atta 1994). Several interesting behavioural aspects

69 Kittlitz's Plover / Herdersplevier *Charadrius pecuarius*, Wadi el Natrun, Egypt, summer 1994 (Dina Ali & Rafik Khalil) 70 Kittlitz's Plovers / Herdersplevieren *Charadrius pecuarius*, mating, Wadi el Natrun, Egypt, summer 1994 (Dina Ali & Rafik Khalil) 71 Kittlitz's Plover / Herdersplevier *Charadrius pecuarius*, adult covering nest with sand, Wadi el Natrun, Egypt, summer 1994 (Dina Ali & Rafik Khalil)

72 Kittlitz's Plover / Herdersplevier *Charadrius pecuarius*, adult settling on eggs, Wadi el Natrun, Egypt, summer 1994
(Dina Ali & Rafik Khalil)

73 Kittlitz's Plover / Herdersplevier *Charadrius pecuarius*, adult brooding young, Wadi el Natrun, Egypt, summer 1994
(Dina Ali & Rafik Khalil)

were noted, which are summarized below and illustrated by the accompanying photographs. More detailed descriptions of most behavioural aspects discussed and illustrated here can be found in Cramp & Simmons (1983).

During the breeding period, both male and female have a brighter plumage, the female being slightly fainter with a distinguished soft orange-buff wash on the breast, while a black line extends from the bill through the eye to the hind neck, and another black line traverses the forehead from eye to eye (plate 69). The preferred habitat are the sand flats along the numerous saline lakes in Wadi el Natrun. Here it feeds on insects, crustaceans and mollusks. The breeding season begins in early April and lasts until late July. Courtship involves mutual displays. Watching the nest scrape ceremony is a real phenomenon in itself. Both partners take turns in pivoting on their breasts to form the scrape and tossing small sand flakes sideways towards the scrape. Mating occurs during courtship, when the male stands on the female's back for a minute or two (plate 70). Two pale yellow-white eggs marked with wavy black lines are laid in the shallow scrape. Although the nest is in the open, it is very well camouflaged, a feature shared with most other *Charadrius*-plovers. As soon as the parent is disturbed or goes to feed, it starts kicking sand over the eggs with both legs alternatively while moving in a circle. This movement covers the eggs in a fast and efficient way, which makes it very difficult for any predator to discover the nest (plate 71). When the parent returns to the nest, it quickly digs the sand away from the eggs and rolls them, then raises its belly feathers before settling on the eggs (plate 72). Both parents share incubation, which lasts 26-30 days. Generally, the female incubates at night until midday, with the male taking over for the rest of the day. The shift is done very secretively and quietly to attract the least possible attention to the nest. The parents never cease to toss small flakes of hardened sand over the nest even when incubating. This is done mainly for concealment

but also to protect the eggs from the sun. Temperatures can reach well over 36 °C at midday, which causes the male (which normally incubates during the warmest period of the day) to pant and raise its feathers to promote heat loss. In this manner, it will shade rather than incubate the eggs. In spite of these harsh circumstances, it will always remain alert, watching for, eg, Common Kestrels *Falco tinnunculus* soaring in the sky. In Wadi el Natrun, among the natural predators are Common Kestrel, Red Fox *Vulpes vulpes* and snakes; during our stay in the hide, a Desert Monitor *Varanus griseus* appeared 10 m from the nest. This species is commonly recorded in the desert regions around the Wadi but rarely in the depression. Disturbed by the clicking of our camera the monitor left and the nest was saved.

Shortly before hatching, the chick forces a hole in the shell, a process known as piping, by which it can breathe normally. The tip of the bill tip is strengthened with a chalky egg tooth on the upper mandible in order to help hammering the egg shell. The head remains stuck between the legs and forceful movements of the wings and feet cause the shell to crack. Once the chick is free, the adult removes the egg shell because the white interior would make the nest conspicuous. The young birds are precocial. They hatch in an advanced state and leave the nest soon after hatching. They will be brooded by their mother for a few hours before moving to feed (plate 73).

References

- Cramp, S & Simmons, K E L (editors) 1983. The birds of the Western Palearctic 3. Oxford.
- Goodman, S & Meininger, P L 1989. The birds of Egypt. Oxford.
- Hayman, P, Marchant, J & Prater, T 1986. Shorebirds: an identification guide to the waders of the world. London.
- Meininger, P L & Atta, G A M (editors) 1994. Ornithological studies in Egyptian wetlands 1989/90. FORE-report 94-01, WIWO-report 40, Vlissingen/Zeist.
- Snow, D W & Perrins, C M (editors) 1998. The birds of the Western Palearctic. Concise edition. Oxford.

Dina Ali, 16 Ali Ibrahim Ramez Street, Heliopolis, Cairo, Egypt
Rafik Khalil, 16 Ali Ibrahim Ramez Street, Heliopolis, Cairo, Egypt (rafikha@gega.net)

Recensies

GEOFF J CAREY (EDITOR) 1998. *Hong Kong Bird Report 1996*. Hong Kong Bird Watching Society, GPO Box 12460, Hong Kong, China. 178 pp. ISSN 1017-118. Available from Hong Kong Bird Watching Society, Postbus 227, 3500 AE Utrecht, Netherlands, NLG 36.25 (Netherlands) or NLG 37.00 (rest of Europe); or Hong Kong Bird Watching Society, 12 Denmans Close, Lindfield, West Sussex RH16 2JX, UK, GBP 12.50 (UK) or GBP 13.50 (rest of Europe).

This 1996 report of the Hong Kong Bird Watching Society follows the same format as earlier editions. The section 'Birds new to Hong Kong' presents details of the first records for Hong Kong, China, of the following species: Slavonian (or Horned) Grebe *Podiceps auritus*, Red-footed Booby *Sula sula*, Asian Lesser Cuckoo *Cuculus poliocephalus*, Common Swift *Apus apus*, Speckled Piculet *Picumnus innominatus*, and Green-backed Flycatcher *Ficedula (narcissina) elisae*. A single paper on field identification deals with the separation of Grey Nightjar *Caprimulgus indicus* and Savanna Nightjar *C. affinis*. ANDRÉ J VAN LOON

PETER PYLE 1997. *Identification guide to North American birds – part 1*. Slate Creek Press, PO Box 219, Bolinas, CA 94924-0219, USA. 732 pp. ISBN 0-9618940-2-4. USD 34.90.

This book seems basically a new edition of the well-known *Identification guide to North American passerines* by Peter Pyle and his colleagues published 10 years ago in 1987. However, the subtle difference in the title already suggests that there is a difference. This new book is not only a largely updated and very much extended edition as far as the passerines are concerned, but it now also includes all so-called 'near-passerines', ie, pigeons Columbidae, cuckoos Cuculidae, barn owls Tytonidae, owls Strigidae, nightjars Caprimulgidae, swifts Apodidae, hummingbirds Trochilidae, trogons Trogonidae, kingfishers Alcedinidae and woodpeckers Picidae. Furthermore, the sections on ageing have been extended considerably, mainly because of the increased effort that has been put during the last decade in studying moult patterns (especially of wing-coverts). It may perhaps come as a surprise that this level of detail for this type of data for North American

birds became available so recently compared with the situation in Europe. European ringers (and birders) are familiar with the relation between moult and wear patterns and ageing of birds for quite some time now through various studies, such as the widely used identification guides by Lars Svensson (the first edition of which already appeared in 1970, the fourth in 1992), and perhaps culminating in the fascinating book with numerous standardised colour photographs of spread wings by Lukas Jenni and Raffael Winkler (1994). A third improvement is formed by the short descriptive summaries of all currently recognized subspecies.

Although this book is obviously mainly aimed at (North American) ringers and museum workers, it will also provide much information to many European 'new approach' birders with an interest in North American birds. And, of course, European ringers should have a copy on the bookshelf of their ringing station as well. You never know... ANDRÉ J VAN LOON

JON L DUNN & KIMBALL L GARRETT 1997. *A field guide to warblers of North America*. Peterson Field Guides, Houghton Mifflin Company, PO Box 269, Abington, Oxfordshire OX14 4YN, UK. 656 pp. ISBN 0-395-78321-6. GBP 11.95.

A rather more colourful picture of part of the North American birds is presented in this very attractive field guide on the North American wood warblers Parulidae (including Olive Warbler *Peucedramus taeniatus*, placed in its own family Peucedramidae). Preceded by 42 (!) introductory pages on, eg, classification, species limits, hybridization, geographical variation, biology and conservation, 60 species are depicted in 32 colour plates focussing on the main identification characters (using the well-known 'Peterson arrow system'). The plates are followed by extensive species accounts, which are divided into the sections 'description', 'similar species', 'voice', 'behaviour', 'habitat', 'distribution' (including information on migration patterns and timing), 'status and conservation', 'subspecies', 'taxonomic relationships', 'plumages and moults', and 'references'. The species accounts also feature a distribution map and one or more photographs. A superb guide, very good value for amazingly small money. ANDRÉ J VAN LOON

DBA-nieuws

Uitverkochte nummers van Dutch Birding Veelvuldig doen leden navraag waar zij *uitverkochte* nummers van Dutch Birding kunnen vinden. Een goed advies was helaas nooit voorhanden en tot op heden hebben wij mensen moeten teleurstellen. Hierbij doen wij een dringend beroep op de lezer die wellicht in het bezit is van dubbele nummers of misschien geen prijs meer stelt op zijn oude nummers. Bent u zo iemand, of kent u zo iemand? Neem dan even contact op met Ron van den Enden, Molenveltlaan 30, 2071 BS Santpoort-Noord, Nederland, telefoon 023-5375389. Over een redelijke vergoeding valt natuurlijk met ons te praten!

Out-of-stock back issues of Dutch Birding Frequently, subscribers request information where to find back issues of Dutch Birding that are out of stock. Good advice was, unfortunately, not available and we had to disappoint many of those interested. Therefore, we want to appeal to readers who perhaps have duplicate copies or who are no longer interested in keeping their copies. Do you have back issues available, or do you know somebody who has? If so, please contact Ron van den Enden, Molenveltlaan 30, 2071 BS Santpoort-Noord, Netherlands. A reasonable price can be negotiated!

DBA-vogelweek in september 1998 De DBA-vogelweek, welke plaatsvindt van zaterdag 12 tot en met zaterdag 19 september 1998 op Texel, Noord-Holland, wordt dit jaar georganiseerd in nauwe samenwerking met het Texel Birdwatching Center (TBWC), Vuurtorenweg 94, 1795 LM De Cocksdorp, telefoon 0222-316416. Dit centrum zal dienen als meldpunt voor waarnemingen en, indien gewenst, voor de verzorging van de inwendige mens. Men dient zelf voor accommodatie op het eiland te zorgen. Op het TBWC kan 's avonds een dagschotel genuttigd worden. Om organisatorische redenen is het noodzakelijk die de voorgaande dag voor 19:00 te bestellen. Gedurende de hele week zal er elke avond een lezing of andere activiteit plaatsvinden. Het definitieve programma ziet er als volgt uit:

- zaterdag 12 september: Detlef Gruber over 'Field identification of so-called 'large white-headed gulls' that might appear in the Netherlands'; lokatie: Vakantiepark De Krim, zaal De Kiekendief (Roggeslootweg 6, 1795 JV De Cocksdorp).
- zondag 13 september: George Sangster over 'Taxonomie van West-Palearctische vogels'; lokatie: TBWC.
- maandag 14 september: René Pop met 'Natuurimpressies van India'; lokatie: TBWC.
- dinsdag 15 september: Ruud Kampf over 'Vogels van Oman'; lokatie: TBWC.

- woensdag 16 september, Diederik Kok en/of Nils van Duivendijk met de 'mystery bird-competitie'; lokatie: Vakantiepark De Krim, zaal De Kiekendief.

- donderdag 17 september: 12-uurs *birdrace*, daarna prijsuitreiking en koud buffet, en 'bal na' voor deelnemers in TBWC (voor meer informatie zie hieronder).

- vrijdag 18 september: Gerald Oreel over 'Herkenning van gele kwikstaarten'; lokatie: TBWC.

- zaterdag 19 september: Jelle Scharringa over 'Aziatische zangvogels en hun geluiden'; lokatie: TBWC.

Alle lezingen beginnen om 20:00. De entree voor de lezingen in De Krim bedraagt NLG 7.50 per avond, voor die in het TBWC NLG 5.00 per avond. Aangezien het aantal toehoorders voor de lezingen in het TBWC beperkt is (maximaal 35), is het verstandig zich van tevoren op te geven.

Aan de 12-uurs *birdrace* (van 07:00 tot 19:00) kunnen maximaal acht teams van elk vier personen deelnemen. Men dient zich **uiterlijk 31 augustus** opgegeven te hebben. De spelregels zullen aan de teams die zich hebben ingeschreven worden toegezonden. Na de prijsuitreiking, direct na de wedstrijd, wordt door het TBWC aan de deelnemers een koud buffet aangeboden, gevolgd door 'zang en dans tot in de kleine uren'.

DBA birding week in September 1998 From Saturday 12 September to Saturday 19 September 1998, the traditional DBA birding week will be held on Texel, Noord-Holland. The Texel Birdwatching Center (TBWC) at De Cocksdorp will be the centre of activities. There will be birdwatching from dawn till dusk and every night there will be a lecture. The programme in short: 12 September: 'large white-headed gulls' by Detlef Gruber; 13 September: 'Taxonomy of Western Palearctic birds' by George Sangster; 14 September: 'Nature impressions from India' by René Pop; 15 September: 'Birds of Oman' by Ruud Kampf; 16 September: 'Mystery Bird competition' by Diederik Kok and/or Nils van Duivendijk; 17 September: '12 hours big day' (from 07:00 to 19:00); 18 September: 'Identification of yellow wagtails' by Gerald Oreel; 19 September: 'Asiatic songbirds and their sounds' by Jelle Scharringa. The lectures on 12 and 16 September will be in De Krim, Roggeslootweg 6, De Cocksdorp (admission NLG 7.50), the other lectures are in TBWC (space limited!) (admission NLG 5.00). All lectures start at 20:00. For more information, contact the Texel Birdwatching Center, Vuurtorenweg 94, 1795 LM De Cocksdorp (Texel), Netherlands, telephone + 31-(0)222 - 316416 (Arend Wassink).

Aankondigingen & verzoeken

Club 4500 io Roy de Haas, Jan van der Laan, Ed Opperman en Adri Remeeus hebben het initiatief genomen een nieuwe club op te richten, namelijk de Club 4500. Zoals uit de naam kan worden afgeleid gaat het om een club die zich ten doel stelt om, in competitieverband, wereldlijsten bij te houden. Hoewel het nog geen gemeengoed is, worden vogelaars steeds reislustiger. Met het toenemen van het reizen lijkt ook de behoefte toe te nemen om op eenduidige wijze lijsten bij te houden, onder het motto 'op naar Phoebe'. Het is echter onwaarschijnlijk dat Phoebe Snetsinger (cf Dutch Birding 18: 151, 1996) ooit ingehaald zal worden (!!).

Waarom 4500 soorten? Het is in kringen van 'lifelisters' algemeen aanvaard dat het bereiken van de '4000-barrière' niet zo problematisch is, maar daarna wordt het harder werken (bijvoorbeeld via het bijeenprokkelen van eiland-endemen). De extra 500 soorten vormen dus een uitdaging, maar vanzelfsprekend willen wij na de 4500 gewoon verder met reizen en vogelen.

De initiatiefnemers steken binnenkort de koppen bij elkaar om besluiten te nemen over een aantal praktische zaken, zoals de lijst die wordt gebruikt en op welke wijze, informatievergaring en -verstrekking over taxonomische beslissingen, logo, publicatiemogelijkheden, etc. Natuurlijk staan wij open voor suggesties, die u kwijt kunt bij het postadres.

Over één zaak is echter nu al duidelijkheid. Van alle deelnemers wordt volledige eerlijkheid verwacht. In Nederland beschikken we over een 'zuiveringskanaal', namelijk de CDNA. Andere landen hebben dat niet. De verleiding is dan ook groot om in landen als Bhutan en Oeganda, waar ongetwijfeld geen zeldzaamhedencommissies bestaan, maar raak te claimen. Dat is natuurlijk niet de bedoeling!

Naast allerlei formele zaken zullen de initiatiefnemers dus ook dit soort praktische zaken bespreken en, waar nodig, met regelgeving komen. Nadere publicaties volgen zullen hierover volgen.

Om enig inzicht te krijgen in de grootte van onze doelgroep roepen wij iedere vogelaar die een lijst heeft van c. 1500 soorten en die het leuk vindt om mee te doen, op om dat aan ons te laten weten. Dat kan via het onderstaande postadres dan wel via de e-mail van Roy de Haas (royhaas@wxs.nl). Het postadres is: Club 4500 io, p/a Adri Remeeus, Smaragdhorst 324, 2592 RX Den Haag, Nederland, telefoon 070-3815906.

Expositie Frans Lanting Onder de titel 'Frans Lanting: Oog in oog' presenteert het Natuurmuseum Rotterdam te Rotterdam, Zuid-Holland, vanaf 29 mei 1998 een

tentoonstelling van werk van de Nederlandse natuurfotograaf Frans Lanting. De tentoonstelling is te zien tot en met 31 augustus 1998. Het adres van het Natuurmuseum Rotterdam is: Westzeedijk 345 (in het Museumpark), 3015 AA Rotterdam, Nederland, telefoon 010-4364222, fax 010-4364399, e-mail natuurmuseum@nrm.nl.

Pelagic trips vanuit IJmuiden en Lauwersoog op 3 en 10 oktober 1998 Evenals vorig jaar worden er door BINS pelagische vogeltochten georganiseerd. Op zaterdag 3 oktober 1998 varen wij met de Tonijn vanuit IJmuiden, Noord-Holland, de Noordzee op en op 10 oktober met MS Triton vanuit Lauwersoog, Groningen. In het verleden waren dergelijke tochten regelmatig succesvol. Er bestaat een grote kans om grote aantallen Noordse Stormvogels *Fulmarus glacialis*, Jan-van-genten *Morus bassanus*, jagers Stercorariidae en alkachtigen Alcidae van nabij te kunnen waarnemen. Ook hebben dergelijk tochten zeldzamere zeevogels zoals Grauwe Pijlstormvogels *Puffinus griseus*, een Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus*, Vale Stormvogeltjes *Oceanodroma leucorhoa*, een mogelijk Chinees Stormvogeltje *O. monorhis* (!), Rosse Franjepoot *Phalaropus fulicaria*, Kleinste Jager *Stercorarius longicaudus* en Papegaaiduiker *Fratercula arctica* opgeleverd. Met behulp van lokaas zullen we trachten om de vogels rondom de boot te krijgen. De prijs voor de tocht vanuit IJmuiden bedraagt NLG 65.00 en vanuit Lauwersoog NLG 60.00. Beide boten vertrekken om 08:00 vanuit de vissershavens van IJmuiden en Lauwersoog en keren om c. 17:00 terug. Catering is aan boord aanwezig. Bij slecht weer gaat de tocht niet door. Wie dit spektakel wil meemaken wordt verzocht om voor 15 augustus contact op te nemen met BINS (Rogier Karskens, André van Kleunen, Hein Prinsen en Roland van der Vliet), telefoon 033-2537081, e-mail BINS_TOURS@yahoo.com.

Raptor migration at Gibraltar The Gibraltar Ornithological & Natural History Society (GONHS) is continuing its programme to monitor migration over the Strait of Gibraltar. Volunteers are needed to assist mainly in covering the passage of birds of prey between July and November and again between February and June. Accommodation is available at the Rock Nature Reserve within easy reach of the observation points. There are also opportunities for bird ringing and seabird watching. Anyone interested should contact: Strait of Gibraltar Bird Observatory, GONHS, PO Box 843, Gibraltar, telephone +350-72639, fax +350-74022, e-mail gonhs@gibnet.gi.

Masters of Mystery

SWAROVSKI
OPTIK

Solutions of second round 1998

The solutions of mystery photographs III-IV of the second round of 1998 (Dutch Birding 20: 83, 1998) appear below.

III This passerine in the hand with typical thick but pointed bill and brown-streaked upperparts is obviously a bunting. The most eye-catching feature of the mystery bird is its facial pattern. There is a prominent, broad, off-white supercilium, reaching to the rear of the ear-coverts. The buff-brown ear-coverts are surrounded with blackish and there is a largely obscured pale spot at the rear of the ear-coverts. This facial pattern rules out most bunting species and can only be found in Yellow-browed *Emberiza chrysophrys*, Rustic *E. rustica* and Yellow-breasted Bunting *E. aureola*.

It now gets rather difficult as the mystery bird appears to show a mixture of characters of these three species. Before evaluating other features, it is best to study the exact pattern of the median

coverts first, as this can be an important feature for ageing buntings. On most of the median coverts, the blackish centre is distinctly pointed. This is the pattern shown by juvenile *Emberiza* buntings, which generally have the blackish centre of the median coverts more pointed than in adults. First-winter birds usually show adult type median coverts as these feathers are renewed during the post-juvenile moult. Therefore, the mystery bird is still in juvenile plumage.

There is no yellow present in the supercilium, but this can be missing in juvenile Yellow-browed Bunting. The blackish streaking on the breast fits Yellow-browed, but note that on the breast-sides the streaking becomes reddish-brown instead of blackish. Yellow-browed can show a brown wash to the breast-sides, but the streaking itself is always black or brown-black and never reddish-brown. Even in juvenile plumage, Yellow-browed would show a more contrastingly patterned crown than the mystery bird, with a better defined pale median crown-stripe and more contrasting blackish lateral crown-stripes.

74 Rustic Bunting / Bosgors *Emberiza rustica*, juvenile, Liminka, Finland, August 1995 (Jari Peltomäki/Finnature)

In Yellow-breasted Bunting, juveniles have, unlike adult females, a rather finely streaked breast and sometimes also a weak malar stripe, as in the mystery bird. The presence of two wing-bars formed by whitish tips to the median coverts and more buffish tips to the greater coverts fits Yellow-breasted, but the lack of any yellow coloration on the underparts is wrong for this species. The intensity of yellow on the underparts of juvenile Yellow-breasted is very variable, but at least some yellow-buff is present. The supercilium would also be less whitish in juvenile Yellow-breasted than in the mystery bird. Furthermore, the few reddish-brown streaks just visible on the breast-sides do not fit Yellow-breasted either.

This leaves us only with Rustic Bunting. Based on the mainly blackish and rather fine breast streaking of the mystery bird, most entrants will have ruled out Rustic as this species typically has reddish-brown and thick, blotchy streaks on the breast and flanks. Now this is where the correct ageing of the mystery bird becomes very important, because juveniles lack the characteristic breast pattern of the subsequent plumages of Rustic. Instead, the breasts of juveniles are finely streaked dark brown or blackish, with the sides of the breast streaked reddish-brown. This breast pattern is shown by the mystery bird. Other features for Rustic shown by the mystery bird are the weak malar stripe (more distinct in Yellow-browed), white belly and reddish-brown scapulars. The lack of some reddish-brown on the nape and neck-sides seems a bit strange for Rustic, but on close inspection a few reddish-brown feathers are just visible on the nape.

This juvenile Rustic Bunting was photographed at Liminka, Finland, in August 1995 by Jari Peltomäki. Plate 74 shows another picture of the same bird. Most birders will be rather unfamiliar with the juvenile plumage of Rustic and, consequently, these birds could be misidentified as other species of bunting. However, this problem will not occur often outside the breeding grounds, because first-year Rustics do not migrate in their juvenile plumage, but undergo a partial post-juvenile moult prior to migration. This moult includes wing-coverts, tertials and head and body feathers, so that the first-winter Rustics seen on migration can be easily recognized as this species by the reddish-brown streaking on breast and flanks. In fact, the post-juvenile moult prior to migration is shared with the other Palearctic *Emberiza* buntings. An exception to this are Yellow-breasted Buntings of

the western subspecies *E. a. aureola* in which juvenile birds start migrating before their post-juvenile moult (thus many of the Yellow-breasted seen on autumn migration in western Europe are still largely in juvenile plumage). Interestingly, there are also some records of migrating Chestnut *E. rutila* and Pallas's Reed Buntings *E. pallasi* which were still in juvenile plumage. In this light, it does not seem impossible that a migrating Rustic still largely in juvenile plumage could turn up on autumn migration in western Europe.

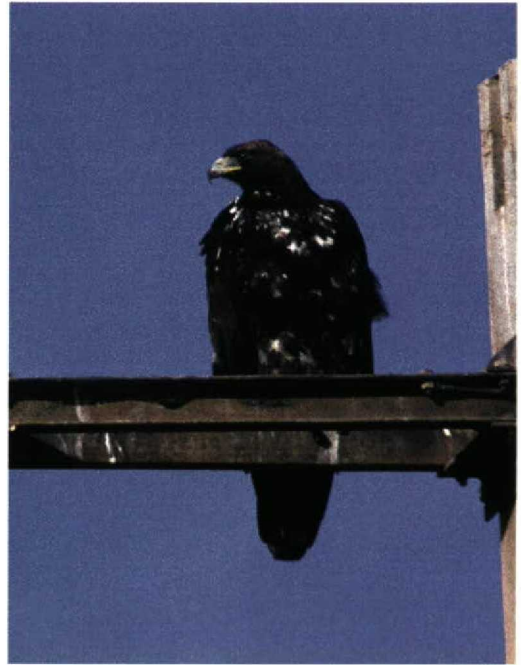
This mystery bird was identified correctly by 27% of the entrants, with incorrect answers including Yellow-breasted (21%), Yellow-browed (17%), Pine *E. leucocephalos* (14%) and Little Buntings *E. pusilla* (6%).

IV The raptor at the electricity pylon is clearly an eagle and the main possibilities seem to be White-tailed *Haliaeetus albicilla*, Golden *Aquila chrysaetos*, Imperial *A. heliaca*, Spanish Imperial *A. adalberti*, Steppe *A. nipalensis*, Spotted *A. clanga* and Lesser Spotted Eagle *A. pomarina*. The underparts which are strongly and irregularly patterned clearly indicate that the bird has not yet reached full adult plumage, and also eliminate a juvenile because the underparts of juvenile eagles are more uniform when compared with those of the mystery bird. So, the mystery bird can be aged as an older immature or sub-adult.

From what can be seen of it, the tail looks quite long and is dark with small paler areas only at the bases of the tail-feathers. This rules out immature White-tailed Eagle which would show a distinctly short tail and at least pale inner webs to the tail-feathers (the amount of white in the tail increases with age).

The tail of the mystery bird appears also a bit too long for the two 'spotted eagles' (although this is difficult to judge from the photograph). Furthermore, the bill of the mystery bird seems too heavy for especially Lesser Spotted Eagle (the bill of Spotted Eagle is heavier when compared with Lesser Spotted and can approach that of the mystery bird). When an eagle is seen well, the shape of the nostrils can form a good feature. The nostril of the mystery bird is elongated. This rules out Spotted and Lesser Spotted which have nostrils that are nearly round, clearly different from the elongated nostrils of Golden, Steppe, Imperial and Spanish Imperial Eagle.

Although most Steppe Eagles are paler than the mystery bird, the nearly uniformly coloured head

75-76 Golden Eagle / Steenarend *Aquila chrysaetos homeyeri*, immature, Goulimine, Morocco, 22 January 1991
(Hans Gebuis)

and the full leg-feathering may recall this species. The gape of Steppe, however, is very long and extends to under the rear edge of the eye, which is not the case in the mystery bird.

Immatures of Imperial and Spanish Imperial Eagle are somewhat similar to the mystery bird in structure and general colour (although younger immatures of the latter are more rufous). Older immatures of especially Imperial Eagle normally show some irregularly distributed pale streaks on the underparts. This shows some resemblance to the pattern on the underparts of the mystery bird, but note that the pattern of the latter mostly consists of whitish feather-bases rather than the quite well-defined pale streaks of Imperial. Furthermore, the lack of a clear pale nape and crown does not fit Imperial and Spanish Imperial.

All above-mentioned species are now eliminated, except Golden Eagle. The long-looking tail, whitish tail-base, pale feather-bases on the underparts, full leg-feathering and heavy bill with elongated nostrils all fit this species. On the other hand, one would expect a Golden to show a more contrasting 'golden' crown and nape. Moreover, the combination of the irregularly patterned underparts (indicating an immature bird)

and the apparent lack of white in the wing looks strange as, in Golden, the latter feature normally indicates a (near) adult bird. The amount of white in the wing of immature Golden, however, strongly depends on age, individual variation and geographic variation. When compared with immatures of populations in the northern part of the Western Palearctic, the corresponding ages of more southern populations (eg, central Europe) show on average less white in the wing. This is most extreme in the subspecies *A c homeyeri*, resident in the North African region, which has the white bases to the remiges restricted or lacking even in juvenile plumage (which makes ageing of birds of this subspecies more difficult). It is actually this subspecies of Golden to which the mystery bird belongs. The lack of a distinct pale crown and nape can also be explained by this subspecific identity, as *A c homeyeri* typically shows crown and nape feathers which are darker and thus less contrasting with the rest of the head than in the more northern birds.

This immature Golden Eagle of the subspecies *A c homeyeri* was photographed near Goulimine, Morocco, on 22 January 1991 by Hans Gebuis. Plates 75-76 show the same bird. 30%

of the entrants identified it correctly, with incorrect answers including Spotted (37%), Imperial (11%), White-tailed (6%), Lesser Spotted (4%), Steppe (3%) and Spanish Imperial Eagles (3%).

Due to technical problems, the previous issue of Dutch Birding containing mystery photographs III and IV arrived rather late. Therefore, all entries received after the stated closing date of 20 June 1998 were accepted as well.

This round was clearly more difficult than the first round of this year's competition. There were 29 entrants with one correct identification, but only seven entrants managed to identify both mystery birds correctly: Jan-Joost Bouwman, Rob Bouwman, Hannu Jännes, Hilde Karssen, Mark

Nieuwenhuis, Gert Ottens and Dave van der Spoel. They are the winners of this round and from them Hannu Jännes, Gert Ottens and Dave van der Spoel were drawn as those who will receive a copy of *Skuas and Jaegers: a guide to the skuas and jaegers of the world* by Klaus Malling Olsen and Hans Larsson, donated by GMB uitgeverij. Jan-Joost Bouwman, Rob Bouwman, Hannu Jännes, Mark Nieuwenhuis and Dave van der Spoel are now the only persons with the maximum score of four correct identifications, closely followed by 24 entrants with three correct identifications. A more comprehensive overview of the leadership of the competition will be given at <http://www.xs4all.nl/~eland/dutchbirding>.

Diederik Kok, *Pelmolenweg 4, 3511 XN Utrecht, Netherlands (d.s.kok@students.chem.uu.nl)*
Nils van Duivendijk, *Guldenhoeve 34, 3451 TG Vleuten, Netherlands (duivendijk@multiweb.nl)*

Third round 1998

Please, study the rules (Dutch Birding 20: 42-43, 1998) carefully and identify the birds in mystery photographs V and VI. Solutions can be sent in three different ways:

- by *postcard* to Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands
- by e-mail to d.s.kok@students.chem.uu.nl
- by Internet via the homepage of the Dutch Birding Association, <http://www.xs4all.nl/~eland/dutchbirding>

Diederik Kok, *Pelmolenweg 4, 3511 XN Utrecht, Netherlands (d.s.kok@students.chem.uu.nl)*
Nils van Duivendijk, *Guldenhoeve 34, 3451 TG Vleuten, Netherlands (duivendijk@multiweb.nl)*

Entries for the third round have to arrive by **30 August 1998**. From those entrants having identified both mystery birds correctly, three persons will be drawn who will receive a copy of the *Photographic Handbook of the Seabirds of the World* by Jim Enticott and David Tipling, donated by New Holland (Publishers). Swarovski Benelux will award a pair of the highly acclaimed Swarovski SLC 8x30 WB binoculars to the overall winner at the end of the competition (after six rounds).

WP reports

This review lists rare and interesting birds reported in the Western Palearctic mainly in **May-June 1998** and focuses on north-western Europe. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by the rarities committee of the relevant country. Observers are requested to submit records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

In Estonia, a new European big-day record of 190 species was established on 25 May by Mika Bruun, Sampsa Cairenius, Jukka Hatva and Jan Nordblad. In Iceland, a **Greater Canada Goose** *Branta canadensis* in Andakíl on 20-30 April was identified as *B c interior* and another at Vík, Lón, on 29 April as *B c canadensis*. Also in Iceland, a male **Lesser Scaup** *Aythya affinis* was found at Sandgerði on 16 May and a pair of **Hooded Mergansers** *Lophodytes cucullatus* at Garður, Reykjanes peninsula, from 23 May onwards (there was only one previous record for latter species). Another male Lesser Scaup stayed at Rampton, Nottinghamshire, England, on 14-17 May. This spring, the first hybrid **Ruddy x White-headed Duck** *Oxyura jamaicensis x leucocephala* for Turkey were recorded, at Uyuz Gölü. The first-summer male **Southern Pochard** *Netta erythrophthalma* at km 20, Eilat, Israel, from 22 April to 8

May was a first for the WP. On 15 May, the fifth **Harlequin Duck** *Histrionicus histrionicus* for Norway was seen at Klungsetjæra, Fauske, Nordland. The first and second **Black Scoters** *Melanitta americana* for Finland were at Inkoo on 3 May and Virolahti on 20 May.

On 23 June, 39 foraging **Bulwer's Petrels** *Bulweria bulwerii* were encountered 3-4 km west off Puerto de Tazacorte, La Palma, Canary Islands. On 27 June, the first **Swinhoe's Storm-petrel** *Oceanodroma monorhis* for mainland Portugal was trapped at Ponta da Almada, Algarve. In early July, also a **Madeiran Storm-petrel** *O castro* was trapped at this site (its biometrics indicating that it belonged to the cool-season population, which starts breeding on Farilhão Grande in October). The recently established colony of **Northern Gannet** *Morus bassanus* on Helgoland, Schleswig-Holstein, Germany, increased to at least 26 pairs this spring. The first for Switzerland was seen flying over the river Rine at Basel on 22 June. On 10 May, an adult **White Pelican** *Pelecanus onocrotalus* was seen over London and Theale gravel pits, Berkshire, England. A large flock of 2800 roosted at Lake Burgas, Bulgaria, on 22-23 May. Also in Bulgaria, c 40 pairs of **Dalmatian Pelican** *P crispus* were nesting at Srebarna. The first

77 Little Crane / Klein Waterhoen *Porzana parva*, Cyprus, May 1998 (Marc Raes)

78 Laughing Gull / Lachmeeuw *Larus atricilla*, adult summer, Hunstanton, Norfolk, England, May 1998
(Iain H Leach)

79 Black-tailed Gull / Japanese Meeuw *Larus crassirostris*, third-summer, St John's, Newfoundland, Canada,
19 May 1998 (Bruce Mactavish)

80 Lammergeier / Lammergier *Gypaetus barbatus* ('Gelas'), Julianadorp, Noord-Holland, Netherlands, 18 May 1998 (René Pop)

Lesser Frigatebird *Fregata ariel* for the WP was recorded at Eilat, Israel, on 1 December 1997 (Br Birds 91: 242, 1998). From late April onwards, an influx of **Cattle Egrets** *Bubulcus ibis* became apparent in the Netherlands with, for instance, flocks of up to six in Flevoland and at De Wieden, Overijssel; reports of first breeding attempts have not (yet) been confirmed. In June, up to two dark-morph **Western Reef Egret** *Egretta gularis* stayed in the Camargue, Bouches-du-Rhône, France. During June, the second **Glossy Ibis** *Plegadis falcinellus* for Iceland stayed at Sandgerði, Reykjanes; the previous record was 150 years ago. In the Ebro delta, Spain, at least five pairs bred on Buda this spring.

Recently, photographs were published of the first **Swallow-tailed Kite** *Elanoides forficatus* for the WP on 19-23 March 1993 at Cosa Calma, Fuerteventura, Canary Islands (Br Birds 91: 243-244, 1998, Limicola 12: 80-84, 1998). In Germany, a **Black-shouldered Kite** *Elanus caeruleus* was briefly seen at Rabenstein near Frankfurt, Hessen, on 4 July. After the first successful breeding of **White-tailed Eagles** *Haliaeetus albicilla* for Denmark for many years in 1996 and 1997, there were no less than four nests containing chicks this year, at Bankel Sø and Hostrup Sø in Sønderjylland and at Sydtyn and Maribosøerne in Lolland; a fifth pair built a late nest at Præstø, Sydsjælland. An immature **Lammergeier** *Gypaetus barbatus* was spotted on 12-19 May at many coastal sites in Zuid-Holland and Noord-

Holland, including Den Haag, Katwijk, Noordwijk, Zandvoort, IJmuiden, Julianadorp, Den Helder, Texel and Broek in Waterland. Thanks to its artificially bleaches white remiges, it could be identified as 'Gelas' which was released in 1997 at Mercantour, Alpes-Maritimes, an introduction site in the French Alps (contrary to earlier reports, it was not Marga released in 1996 at Rauris, Hohe Tauern, Austria); the origin of a second individual seen on 14-18 May at inland sites in Zuid-Holland has not (yet) been traced. Similarly, during 20-26 May 1997, two other immature individuals from an introduction site in the French Alps arrived in the Netherlands (Dutch Birding 19: 121-123, 1997). This spring, the first breeding occurred at a re-introduction site in the Italian Alps. In Puglia, southern Italy, a pair of **Long-legged Buzzards** *Buteo rufinus* was displaying in early June. Like last year, a **Lesser Spotted Eagle** *Aquila pomarina* stayed at Woël, Étang de Lachaussee, Meuse, France, from 11 May onwards. Immature **Steppe Eagles** *A nipalensis* were seen on 5 June at Narew valley, Wizna, Poland, and on 18-26 June at Moerbeke, Oost-Vlaanderen, Belgium. An **Imperial Eagle** *A heliaca* was present on Gotland, Sweden, in the last week of May. The ninth **Lesser Kestrel** *Falco naumanni* for Sweden was a second-year male at Ramshyttan, Närke, on 10 May. In Sicily, Italy, a female **Amur Falcon** *F amurensis* was seen on 7 May and an adult male was photographed on 19 May at Stretto di Messina. If accepted, an **Eleonora's Falcon**

81 Long-legged Buzzard / Arendbuizerd *Buteo rufinus*, adult male, Puglia, Italy, June 1998 (*Andrea Corso*) **82** Franklin's Gull / Franklins Meeuw *Larus pipixcan*, Titchwell, Norfolk, England, May 1998 (*Iain H Leach*) **83** Terek Sandpiper / Terekruiter *Xenus cinereus*, Shellness, Kent, England, May 1998 (*Iain H Leach*) **84** Icelandic Black-tailed Godwits / Islandse Grutto's *Limosa limosa islandica*, Helgoland, Schleswig-Holstein, Germany, 24 May 1998 (*Jan Bisschop*) **85** Belted Kingfisher / Bandiðsvogel *Ceryle alcyon*, female, Garður, Gullbringusýsla, Iceland, 17 May 1998 (*Gunnar Thór Hallgrímsson*) **86** Belted Kingfisher / Bandiðsvogel *Ceryle alcyon*, female, Garður, Gullbringusýsla, Iceland, 17 May 1998 (*Jóhann Óli Hilmarsson*)

87-88 Slender-billed Curlew / Dunbekwulp *Numenius tenuirostris*, Druridge Bay, Northumberland, England, May 1998 (*Justin Carr/Birding Plus* ('video grab')) **89** White-rumped Sandpiper / Bonapartes Strandloper *Calidris fuscicollis*, Nowa Pasleka, Vistula lagoon, Poland, 28 May 1998 (*Arkadiusz Sikora*) **90** White-rumped Sandpiper / Bonapartes Strandloper *Calidris fuscicollis*, Point of Ayr, Clwyd, Wales, June 1998 (*Steve Young/Birdwatch*) **91** Lesser Grey Shrike / Kleine Klapekster *Lanius minor*, adult male, Texel, Noord-Holland, Netherlands, 20 June 1998 (*René Pop*) **92** Black-headed Bunting / Zwartkopgors *Emberiza melanocephala*, male, Castricum aan Zee, Noord-Holland, Netherlands, 21 June 1998 (*Jan van Holten*)

F. eleonora on Helgoland on 31 May will be the first for Germany. The **Gyr Falcon** *F. rusticolus* in April in Balranald, Highland, Scotland (Dutch Birding 20: 85, 1998), remains doubtful.

In Belgium, a (putative) **Grey-headed Swamp-hen** *Porphyrio poliocephalus* was reported in late May at Stevoort, Limburg, another stayed on 4-7 June at Tienen, Vlaams-Brabant, and a third was heard on 7 June at Zolder, Limburg. In Germany, one was present on 4-5 July at Rethen, Hannover, Niedersachsen. In England, a male was present in Cambridgeshire on 12 July. In Cyprus, at least three male **Little Crakes** *Porzana parva* were seen at Asprokremos Dam on 9 May. This spring, numbers of **Corn Crake** *Crex crex* in western Europe were larger than usual, especially in Denmark (35), Germany, the Netherlands (400+) and southern Sweden. Reports of the returning **American Coot** *Fulica americana* in Kent on 16 April 1998 (Dutch Birding 20: 85, 1998) were erroneous. If accepted, a **Spur-winged Lapwing** *Vanellus spinosus* at Campogalliano, Modena, Toscana, on 24 May will be the second for Italy. **Sociable Lapwings** *V. gregarius* stayed at Paderborn, Nordrhein-Westfalen, Germany, on 23-27 May, at Vauciennes, Oise, France, from 24 May to 2 June, and at Spaarnwoude, Noord-Holland, the Netherlands, from 25 June to at least 10 July. A **White-tailed Lapwing** *V. leucurus* reported on 24 April at Hortobagy was the third for Hungary. The **Semipalmated Plover** *Charadrius semipalmatus* at Dawlish Warren, Devon, England, stayed from 31 March to 10 May (in 1997, it stayed until 21 September). In the Netherlands, an adult summer **Red-necked Stint** *Calidris ruticollis* was present for less than 6 h on 4 July at Oud-Beijerland, Zuid-Holland. Another was photographed at Ballycotton, Cork, Ireland, on 2-5 July. The first **White-rumped Sandpiper** *C. fuscicollis* for Poland was an adult photographed at Nowa Pasleka, Vistula lagoon, on 28-29 May. In Devon, one was present on 28-30 May and again from 4 June. An adult was at the Point of Ayr, Clwyd, northern Wales, on 13-16 June. The fifth for Finland was reported at Pori on 23 June. The first **Baird's Sandpiper** *C. bairdii* for Hungary stayed at Soseri on 7-17 May. The fourth for Sweden was seen in Skåne on 30 May. In Bulgaria, groups of 13 (on 23 May) and 17 (on 24 May) **Broad-billed Sandpipers** *Limicola falcinellus* were found at Lake Burgas. Two **Icelandic Black-tailed Godwits** *Limosa limosa islandica* photographed on Helgoland on 24 May concerned (only) the fourth record for Germany. From 6 May onwards, an influx of **Bristle-thighed Curlews** *Numenius tahitiensis* occurred on the Pacific coast of the lower USA. On 6-13 May, at least eight individuals were found on the Oregon/Washington coast and, in the next week, the first two for California at Crescent City and Point Reyes. After a first record on 30-31 May 1969 in British Columbia, Canada, these were the first conclusive records for North America away from Alaska. The first **Slender-billed Curlew** *N. tenuirostris* for Britain was a first-summer on 4-7 May at Druridge Bay, Northumberland (Birding World 11: 181-191,

1998). In Greece, two were reported at Porto Lagos on 6 April and three on 16 April. At Turov, Belarus, at least four breeding pairs of **Terek Sandpiper** *Xenus cinereus* were found on 26 May. In north-western Europe, an influx occurred in England (on 8-10 May in Kent and on 13-16 May in Dorset), France (on 1-11 May in Vendée and on 23-24 May in Pas-de-Calais), the Netherlands (on 16-24 May at Den Oever, Noord-Holland, and on 28-29 May at Kwade Hoek, Zuid-Holland), Schleswig-Holstein, Germany (at least four during 17-23 May), Skåne, Sweden (on 19 May), Belgium (on 23-25 May) and Norway (singles on 10 June at Porsanger, Finnmark, on 22 June on Rost, Nordland, and on 27 June in Sor-Trøndelag). An adult **Spotted Sandpiper** *Actitis macularia* stayed at Eyebrook Reservoir, Leicestershire, on 9-10 May and another was at Wester Water, Shetland, Scotland, from 30 June. In Ireland, a male **Wilson's Phalarope** *Phalaropus tricolor* was seen at Tacumshin, Wexford, on 28 June.

The first **Great Black-headed Gull** *Larus ichthyaetus* for Belarus was a second-year on 27 May at Bielai fish farm which was accompanied by 30 Pontic Gulls *L. cachinnans cachinnans*. On 29 May, two nests of **Mediterranean Gull** *L. melanocephalus* with three eggs each were found on an island at the lake near Vilia, Belarus, possibly constituting this species' northernmost breeding records. In Norfolk, England, a **Laughing Gull** *L. atricilla* stayed from 9 May into June, mostly at Titchwell, where it was accompanied by a first-summer **Franklin's Gull** *L. pipixcan* on 10 May. The latter was subsequently seen in Lincolnshire and, on 15 May, at Loch of Hillwell, Shetland, where it joined a first-summer Laughing Gull present through May-June also in Shetland. In France, an adult Laughing Gull was present on Béniguet, Finistère, from 5 May to 3 June. The report of an adult on 6-11 April in Tyne and Wear, England, was erroneous (contra Dutch Birding 20: 86, 1998). The first Franklin's Gull for Northern Ireland was an adult at Aldergrove, Antrim, on 5 June. Single **Bonaparte's Gulls** *L. philadelphia* were on Anglesey, Wales, on 16-17 May and in Kent from 25 May to late June. The second **Black-headed Gull** *L. ridibundus* for Australia was a first-winter at the mouth of Buffalo Creek, Darwin, on 1-15 February and again from 25 March. If accepted, a **Slender-billed Gull** *L. genei* at Brzostowo, Biebrza, on 20 May was the second for Poland and an adult at Ferto from 30 May into June the fourth for Hungary. On 10 June, a (sub)adult **Audouin's Gull** *L. audouinii* was seen at the beach of Pointe de la Coubre near Royan, Charente-Maritime, at the Atlantic coast of France. In southern Belarus, small numbers of **Pontic Gulls** were found breeding at fish farms. Separately, in northern Belarus, an apparently pure population of yellow-legged **Herring Gulls** *L. argentatus 'omissus'* (c. 300 breeding pairs) was found in peat-moor areas (eg, Ielnia) and on islands (eg, Vilia). The first **Black-tailed Gull** *L. crassirostris* for Newfoundland (and the fourth for Canada) was a third-summer at Quidi Vidi Lake, St John's, Newfoundland, on 19 May. In Nova Scotia, Canada, an adult stayed from 23 April

93-94 Rock Thrush / Rode Rotslijster *Monticola saxatilis*, male, Hoge Veluwe, Gelderland, Netherlands, 17 May 1998 (Arnoud B van den Berg)

to 20 May on Sable Island; presumably, the latter was the same individual that periodically visited Sable Island during May-July 1997. In Shetland, a displaying adult **Ross's Gull** *Rhodostethia rosea* remained at Tingwall Loch until 21 May (reports in Britain in Plymouth from 27 February, in Devon on 10 April, and in Grampian on 11-12 April are doubtful and should be ignored; cf Dutch Birding 20: 86, 1998). The fifth for Finland was an adult at Lappeenranta on 24-25 May. A **Lesser Crested Tern** *Sterna bengalensis* was reported at Rye Harbour, East Sussex, England, on 4 May. Three adult **Sooty Terns** *S fuscata* on 14 May at Circeo National Park, Lazio, constituted the fifth record for Italy and the first of more than one bird together (the previous record was in 1920).

The first and second **Oriental Cuckoos** *Cuculus saturatus* for Finland were singing at Lieksa and Karstula from 25 and 26 June, respectively. The sixth **Eurasian Scops Owl** *Otus scops* and the first singing for the Netherlands stayed at Ooypolder, Ubbergen, Gelderland, from 17 May to at least 11 June (the last record was in 1970). At Port Glasgow, Renfrewshire, Scotland, one was picked up injured as a road casualty on 20 May and released on 12 June. In Sweden, one was seen in Gotland on 31 May. At least three **Hume's Owls** *Strix butleri* were recorded in the Eastern Desert Mountains near Hurghada, Egypt, on 13 April, representing a new location of this species. In May, the fifth **Tengmalm's Owl** *Aegolius funereus* for Turkey was calling all night in the southern Taurus. The second **White-throated Needletail Swift** *Hirundapus caudacutus* for Sweden was seen in Västergötland on 5 June. In England, a **Pallid Swift** *Apus pallidus* spent five hours on St Agnes, Scilly, on 17 May and another was at Cliffe, Kent, on 25 May. If accepted, one photographed at Tübingen, Baden-Württemberg, on 21 May will be the first for Germany. In Britain, on 10 May, single **Little Swifts** *A affinis* flew over Porthgwarra, Cornwall, and Boulby

Cliffs, Redcar; on 26 June, one was photographed at Humber Clay Pits, Lincolnshire. On 13 May, one was reported for Andalucía, Spain. The fourth for Portugal was seen on 13 June at Santana de Cambas, Mértola (the first was in 1995).

The second **Belted Kingfisher** *Ceryle alcyon* for Iceland was a female discovered on 17 May at Hafnir, Garður. On 19 June, presumably the same bird was seen at Mýrar; the species' first record was in September 1901. On 18 May, the second **Blue-cheeked Bee-eater** *Merops persicus* for the Netherlands flew over West-Terschelling, Terschelling, Friesland, for a few hours. The third for Finland was at Föglö on 30 May, the fourth for Sweden at Öje, Dalarna, on 8-11 June and the third for Denmark at Husby Sø, Jylland, on 6 July. In Germany, one was reported from Sylt, Schleswig-Holstein, on 18-19 June. In the Netherlands, a **European Roller** *Coracias garrulus* stayed at Alblasserdam, Zuid-Holland, on 18-19 June. The report of a **Calandra Lark** *Melanocorypha calandra* on St Agnes, Scilly, on 17 April (Dutch Birding 20: 89, 1998) was erroneous. The origin of a **Bimaculated Lark** *M bimaculata* with one leg on 5 July at Günzburg, Bavaria, Germany, was disputed. On 13 July, a **Black Lark** *M yeltoniensis* was reported at Hamningberg, Finnmark, Norway. If accepted, a **Lesser Short-toed Lark** *Calandrella rufescens* at Herrhamrafälten, Torö, Södermanland, on 7 May will be the third for Sweden and another on Öland on 31 May the fourth. The first **Plain Martin** *Riparia paludicola* for Europe was recorded on 25 September 1997 at Mas Thibert, Bouches-du-Rhône, France (Br Birds 91: 249, 1998). In Northern Ireland, an adult male **Ashy-headed Wagtail** *Motacilla cinereocapilla* was trapped on Copeland, Down, on 9 May; surprisingly, it was seen again at Belfast Lough on 11 May. On 16 May, an adult male **Sykes's Wagtail** *M flava beema* was found in large flocks of Grey-headed Wagtails *M thunbergi* at Wieringen, Noord-Holland, the Netherlands. In Den-

mark, there were five records in April-May of **Black-headed Wagtail** *M. feldgegg* (there were only three previous records). Others were seen in, eg, France (two), England, Norway and Wales. In Poland, 14 breeding pairs of **Citrine Wagtail** *M. citreola* were reported from Siemianowka Reserve and one from Biebrza.

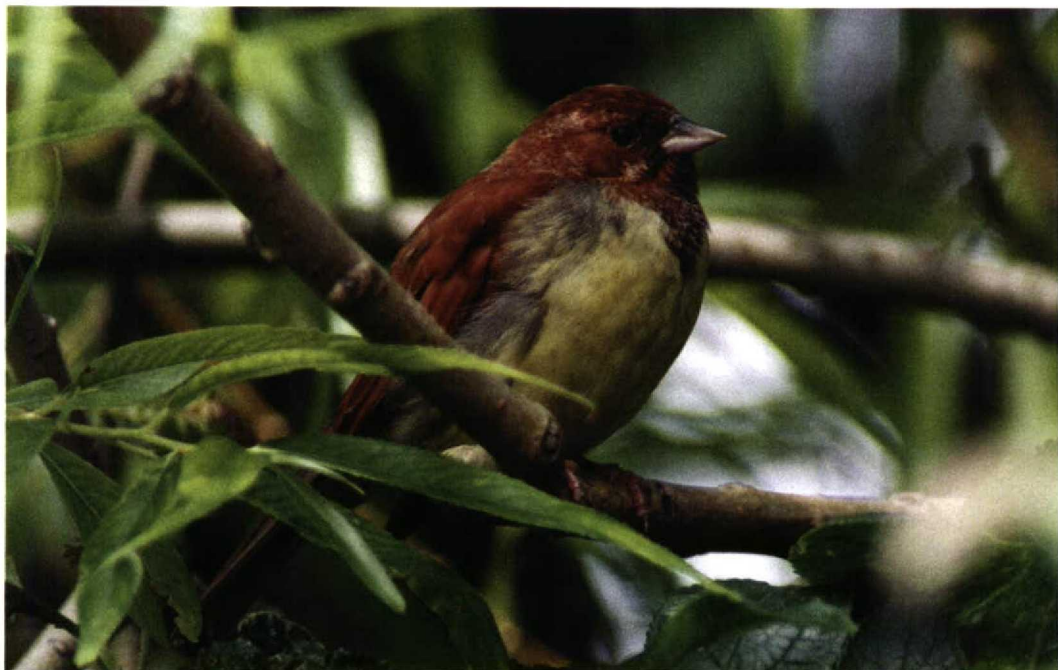
In early May, a **Rufous-tailed Scrub-Robin** *Cercotrichas galactotes* was trapped and ringed on Ventotene, Lazio, Italy. Another stayed at Hiddensee, Mecklenburg-Vorpommern, Germany, on 9-15 June and was identified as the nominate subspecies. A male **Eastern Black-eared Wheatear** *Oenanthe melanoleuca* was seen on Tresco, Scilly, on 18-23 May. In Germany, a singing male **Red-flanked Bluetail** *Tarsiger cyanurus* was trapped on Helgoland during 6-7 June. The third **Rock Thrush** *Monticola saxatilis* for the Netherlands was a male at Hoge Veluwe, Ede, Gelderland, on 17 May. A **Hermit Thrush** *Catharus guttatus* was seen on Fetlar, Shetland, on 30 April and 1 May. The first **Central European Ring Ouzel** *Turdus torquatus alpestris* for Sweden stayed at Utklippan, Blekinge, on 2-4 June. A female **Black-throated Thrush** *T. ruficollis atrogularis* at Snettisham, Norfolk, was seen on 25-28 April. Sweden's second **Cetti's Warbler** *Cettia cetti* stayed at Ottenby, Öland, on 24-27 April. The first two singing **Lanceolated Warblers** *Locustella lanceolata* for Belarus were reported on 27 May at Rusakoviči, 60 km south of Minsk (no sound-recordings). In Finland, at least two Lanceolated

and three **Booted Warblers** *Acrocephalus caligatus* were singing in June. A **River Warbler** *L. fluviatilis* was in the Berlengas, Portugal, in late May. In Sweden, an unseasonal **Pallas's Leaf Warbler** *Phylloscopus proregulus* occurred on Nidingen, Halland, on 11 June and a **Yellow-browed Warbler** *P. inornatus* at Utlången, Blekinge, on 4 May. A **Ménétries's Warbler** *Sylvia mystacea* in the Paphos lighthouse area on 2 May will be the first for Cyprus, if accepted. The first **Rüppell's Warbler** *S. rueppelli* for Poland was a male reported at Kolobrzeg on 15-20 May. On 10 May, the third **Desert Warbler** *S. nana* for Denmark was photographed on Saltholm, København, Nordsjælland. In Sweden, one was discovered at Tjurpannan, Grebbestad, Bohuslän, on 20 May. At Fontainebleau, Seine-et-Marne, France, an **Orphean Warbler** *S. hortensis* was present on 24 May. A male **Collared Flycatcher** *Ficedula albicollis* stayed on Fair Isle, Shetland, on 28 May.

Lesser Grey Shrikes *Lanius minor* were seen in Denmark at Vestamager, København, Nordsjælland, on 11 June, and in the Netherlands on Terschelling on 31 May, and on Texel, Noord-Holland, on 15-20 June. In Denmark, 22 **Two-barred Crossbills** *Loxia leucoptera* were still present on 9 May at Nystrup Klitplantage, Thisted, Nordjylland. The last report of last winter's influx of c. 150 individuals in the Netherlands concerned two still present at Duurswoude Heide, Friesland, on 5 May. In Norfolk, a female was seen on 23-24 May in a

95 European Roller / Scharrelaar *Coracias garrulus*, Alblasserdam, Zuid-Holland, Netherlands, 19 June 1998
(Hans Gebuis)

96 Chestnut Bunting / Rosse Gors *Emberiza rutila*, male, Salthouse, Norfolk, England, 1 June 1998 (Iain H Leach)

97 Red-flanked Bluetail / Blauwstaart *Tarsiger cyanurus*, male, Helgoland, Schleswig-Holstein, Germany, 6 June 1998 (Jochen Dierschke)

flock of Common Crossbills *L. curvirostra* at Sandringham. The male **Spanish Sparrow** *Passer hispaniolensis* present from July 1996 at Waterside, Cumbria, England, remained the entire period. A **White-throated Sparrow** *Zonotrichia albicollis* was reported from Isle of Noss, Shetland, on 8 June. On 29 April, a **Pine Bunting** *Emberiza leucocephalos* was seen on Capraia, Tuscany. At Närsholmen, Gotland, Sweden, a female turned up on 5 May. A **Cretzschmar's Bunting** *E. caesia* on Stronsay, Orkney, Scotland, on 14-18 May was the third for Britain. A **Yellow-browed Bunting** *E. chrysophrys* on Hoy, Orkney, on 4-5 May was the fifth for Britain and the first in spring. A male **Chestnut Bunting** *E. rutila* was seen by many birders at Salthouse, Norfolk, England, from 30 May to 1 June (cf *Birding World* 11: 217-219, 1998). On 21 June, two single males **Black-headed Bunting** *E. melanocephala* turned up in the Netherlands: one at Castricum, Noord-Holland, and one on Schiermonnikoog, Friesland. On Helgoland, a putative female was seen on 31 May. A male was seen on Mellum, Niedersachsen, in mid-June and others were reported on North Ronaldsay, Orkney, on 16 June and in Dorset on 22 June.

For a number of reports, publications in *Birding World*,

Birdwatch, British Birds, Limicola, Ornithos, Vår Fågelvärld, Winging It, Wingspan and World Birdwatch were consulted. News from Britain was kindly supplied by Birdline (0891-700-222 or 0891-700-242) and Rare Bird News (0881-888-111). I wish to thank Mindy Bahael-Din (Egypt), Peter Barthel (Germany), Jan Bisschop, Arjan Boele (La Palma), Mario Camici (Liberty Bird Tours), Rolf Christensen, Tony Clarke (Canarian Nature Tours), Andrea Corso (Italy), Hugh Delaney (Ireland), Eric Dempsey, Gunter De Smet (Belarus), Jochen Dierschke (Germany), Hugues Dufourny, Jerzy Dyczkowski (Poland), Enno Ebels, Thierry Fournet, Peter Fraser (UK), Gonçalo Elias, Marcello Grusso, Morten Günther, Ricard Gutiérrez, Menno Hornman, Felix Jachmann, Justin Jansen, Erling Jirle, Yves Kayser, Guy Kirwan (OSME), Tomasz Kulakowski, Paul Lehman, Pierre Le Maréchal (France), Blake Maybank, André van Loon, Bruce Mactavish, Anthony McGeehan, Richard Millington, Geir Mobakken, Paul Mosimann, Gerald Oreel, Arie Ouwerkerk, Gunnlaugur Pétursson (Iceland), Stefan Aki Ragnarsson (Iceland), Colin Richardson (UAE), Luciano Ruggieri (Italy), George Sangster, Bob Scott (Bulgaria and Uzbekistan), Arkadiusz Sikora (Poland), Mark Zekhuis (France) and Karol Zub for their help in compiling this review.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
(Arnoud.vandenBerg@inter.nl.net)

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en België beslaat voornamelijk de periode **april-mei 1998**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt.

Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan: CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die eveneens verkrijgbaar zijn bij bovenstaand adres.

Nederland

ZWANEN TOT VALKEN Een late **Wilde Zwaan** *Cygnus cygnus* verbleef op 13 mei bij Harlingen, Friesland. **Dwergganzen** *Anser erythropus* werden gezien op 4 april in de Anjumer Kolken, Friesland (13), en op 6 april twee, waaronder 'Limping Lotta', bij Ezumazijl,

Friesland. Een **Hutchins' Canadese Gans** *Branta hutchinsii hutchinsii* verbleef van 24 tot 26 april in de Bandpolder, Friesland. **Roodhalsganzen** *B. ruficollis* werden gezien op 29 maart op Ameland, Friesland, op 6 april op Terschelling, Friesland, op 9 mei vanuit hut De Zeearend in de Oostvaardersplassen, Flevoland, en op 15 mei in de Lauwersmeer, Groningen, en op de Ventjagersplaten, Zuid-Holland. Maximaal 10 **Witbuikrotganzen** *B. hrota* verbleven tot 20 mei op Texel, Noord-Holland, en maximaal vijf tot 21 mei op Terschelling. **Zwarte Rotganzen** *B. nigricans* zaten nog tot 11 april (twee) op Schiermonnikoog, Friesland, tot 11 mei maximaal twee op Terschelling, tot 17 mei maximaal twee op Texel, op 5 april bij Stroe, Noord-Holland, en op 27 april ten zuiden van Oude Tonge, Zuid-Holland. Twee **Witoogenden** *Aythya nyroca* zwommen op 11 april in de Spiegelpolder bij Nederhorst den Berg, Noord-Holland. Een **Bronskopeend** *Mareca falcata* gaf vanaf 22 april wat kleur aan het gebied rond de hut van de Ezumakeeg, Friesland. **Amerikaanse Smienten** *M. americana* werden gemeld op 5 april bij de Workumerwaard, Friesland, van 17 april tot 4 mei op de Yperenbergplas bij Deventer,

Recente meldingen

Overijssel, op 21 april ten westen van de monding van de Eem, Utrecht, en van 26 tot 28 april in de Ezumakeeg. **Blauwvleugeltalingen** *Anas discors* werden opgemerkt op 9 april bij Elden, Gelderland, op 14 april bij de Blocq van Kuffeler, Flevoland, en op 29 april vliegend langs Breskens, Zeeland. Een **Amerikaanse Wintertaling** *A carolinensis* zwom op 9 mei in de Abtskolk bij Petten, Noord-Holland. Het noemen waard is de telling van 40 langsvliegende **Parelduikers** *Gavia arctica* op 5 mei langs Camperduin, Noord-Holland. Een fraai exemplaar in zomerkleed zwom op 24 mei bij Heerde, Gelderland. **Noordse Pijlstormvogels** *Puffinus puffinus* vlogen op 14 mei langs Noordwijk aan Zee, Zuid-Holland, en op 21 mei langs Scheveningen, Zuid-Holland. De enige **Kuifaalscholver** *Stictocarbo aristotelis* van de periode werd op 17 april gezien langs de waddijk op Terschelling. De eerste **Woudaap** *Ixobrychus minutus* van het jaar werd gehoord op 26 mei in de Tienhovense Plassen, Utrecht. Een achtal **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* werd gemeld, verspreid over de periode. Daarnaast verbleef er één van 2 tot 26 mei in Vlaardingingen, Zuid-Holland, en was er de melding van broedende Kwakken in het centrum van Rotterdam, Zuid-Holland. Deze laatste zouden afkomstig zijn uit Diergaarde Blijdorp. Vanaf 11 april werden c 30 **Koereigers** *Bubulcus ibis* gezien, de grootste influx ooit. Van 28 april tot 5 mei werden er maximaal zes in de Oostvaardersplassen gezien en op een tweetal plaatsen in Nederland werd melding

gemaakt van broedpogingen (3 à 4 broedparen in totaal). Vanaf 10 april werden c 40 **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* doorgegeven, met op 12 mei 10 exemplaren vliegend langs Buggenum, Limburg, en tussen 25 april en 14 mei negen langs Breskens. Een **Grote Zilverreiger** *Casmerodius albus* bleef tot 19 april aanwezig in de omgeving van Glimmen, Groningen. Andere exemplaren waren op 9 en 10 april bij Meerkerk, Zuid-Holland, en vanaf 10 april tenminste twee in de Oostvaardersplassen. Vanaf 29 april werden 15 **Zwarte Ooievaars** *Ciconia ciconia* gemeld. Er was een melding van een **Grijze Wouw** *Elanus caeruleus* op 28 mei in de omgeving van De Banjaard, Zeeland. Relatief veel **Zwarte Wouwen** *Milvus migrans* werden gemeld: in totaal 63, waarvan 14 tussen 20 en 23 april en 35 tussen 8 en 14 mei. 32 **Rode Wouwen** *M milvus* werden opgemerkt, waarvan de helft tussen 8 en 17 mei. Een onvolwassen **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* werd op 12 mei gezien boven Den Haag, Zuid-Holland, en door een andere waarnemer later op de dag boven Rijswijk, Zuid-Holland. Opvallend is dat op deze dag in Den Haag ook een andere grote roofvogel werd gezien, namelijk een onvolwassen **Lammergier** *Gypaetus barbatus*. Eén vogel verplaatste zich tussen 13 en 19 mei van Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, tot op Texel, terwijl een andere tussen 13 en 19 mei op verschillende plaatsen in Zuid-Holland werd gezien. Het was van het begin af duidelijk dat het individuen betrof die deel uitmaken van een herintroductiepro-

98 Lammergier / Lammergeier *Gypaetus barbatus* ('Gelas'), Langevelder Slag, Noordwijk, Zuid-Holland, 14 mei 1998 (Hans ter Haar)

99 Citroenkwikstaart / Citrine Wagtail *Motacilla citreola*, vrouwtje, Noordvaarder, Terschelling, Friesland, 13 mei 1998
(Arie Ouwerkerk)

100 Roze Spreeuw / Rosy Starling *Sturnus roseus*, adult, Breskens, Zeeland, 9 mei 1998 (Jan van Holten)

Recente meldingen

101-102 Groene Bijeneter / Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*, Noordvaarder, Terschelling, Friesland, 18 mei 1998 (*Arie Ouwerkerk*) **103** Witvleugelstern / White-winged Black Tern *Chlidonias leucopterus*, Maastricht, Limburg, 10 mei 1998 (*Ran Schols*) **104** Steppecitroenkwikstaart / Steppe Citrine Wagtail *Motacilla citreola werae*, De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, 10 mei 1998 (*Jan den Hertog*) **105** vermoedelijke Baltische Mantelmeeuw / presumed Baltic Gull *Larus fuscus*, subadult, Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, 2 mei 1998 (*René van Rossum*)

gramma in de Alpen. Zoals gewoonlijk waren er weer meldingen van **Slangenarenden** *Circaetus gallicus*: op 13 en 29 mei in de omgeving van Heesch, Noord-Brabant, op 20 mei langs de A9 ter hoogte van Limmen, Noord-Holland, en op 23 mei bij Dreumel, Gelderland. Langs Breskens vlogen grote aantallen **Bruine Kiekendieven** *Circus aeruginosus*, waaronder 48 op 9 mei en ten minste 50 op 11 mei. Er werden buiten de broedgebieden 23 **Grauwe Kiekendieven** *C. pygargus* gezien, vooral tussen 23 en 29 april en 9 en 18 mei. Er was een melding van een **Steppebuizerd** *Buteo buteo vulpinus* op 13 mei bij Vriezenveen, Overijssel, en van een **Dwergarend** *Hieraaetus pennatus* op 19 mei over de Hoge Veluwe, Gelderland. Een absoluut record waren de c 130 **Visarenden** *Pandion haliaetus* die dit voorjaar doortrokken, waarvan alleen al 84 tussen 8 en 20 mei, met inbegrip van 21 over Terschelling. In mei werden 43 **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* gemeld, waarvan 27 tussen 8 en 17 mei. Alleen al op de Strabrechtse Heide, Noord-Brabant, werden 10 verschillende exemplaren gezien.

RALLEN TOT STERNS Roepende vrouwtjes **Klein Waterhoen** *Porzana parva* werden gehoord van 12 tot 14 mei bij de Westerplas op Schiermonnikoog en vanaf 30 mei bij Kollumerpomp, Friesland. Meldingen van **Kleinste Waterhoenders** *P. pusilla* waren op 13 mei bij de Starrevaart bij Leidschendam, Zuid-Holland, en op 30 en 31 mei in het Zwanenwater, Noord-Holland. Er werden 30 **Kraanvogels** *Grus grus* gemeld, verspreid over de periode, waaronder enkele pleisteraars. Vanaf 10 april werden 36 **Steltkluten** *Himantopus himantopus* geteld, hetgeen voor het eerst sinds jaren weer een opleving betekende. Naast een geluidsopname van een 's nachts roepende **Griël** *Burhinus oedicnemus* op 27 april bij de Blocq van Kuffeler, werd een langsvliegend exemplaar gezien op 9 mei bij Hoek van Holland, Zuid-Holland. Tot verbazing van de vele waarnemers vloog op 9 mei een **Vorkstaartplevier** *Glareola pratincola* langs Breskens. Een vliegende **Steppevorkstaartplevier** *G. nordmanni* werd op 15 mei gemeld van Texel. Er werden 31 **Morinelplevierien** *Charadrius morinellus* gezien, voornamelijk in de tweede helft van mei, met van 17 tot 21 mei maximaal 10 op Texel en van 15 tot 18 mei zes in de Bandpolder. Een **Steppekievit** *Vanellus gregarius* verbleef van 1 tot 9 april bij Vliegveld Eindhoven, Noord-Brabant. Van de 80 gemelde **Temmincks Strandlopers** *Calidris temminckii* is het aantal van 24 op 14 mei bij Veendam, Groningen, het vermelden waard. De enige **Breedbekstrandloper** *Limicola falcinellus* was aanwezig van 15 tot 17 mei bij Den Oever, Noord-Holland. Een **Poelsnip** *Gallinago media* werd op 15 mei gemeld langs de Philipsdam, Zeeland. Een **Grote Grijs Snip** *Limnodromus scolopaceus* verbleef voor de verandering weer eens in de buurt van de Lauwersmeer, en wel van 25 april tot 9 mei in de Ezumakeeg. Een **IJslandse Grutto** *Limosa limosa islandica* werd gemeld op 9 april op Terschelling en een groep van maximaal c 65 pleisterde half april bij Durgerdam, Noord-Holland. **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* werden opgemerkt op 27 april op de Kram-

merse Slikken, Zuid-Holland, op 29 april langs Breskens, op 8 en 9 mei in het Dijkwater bij Sirjansland, Zeeland, op 10 mei in de Lauwersmeer, op 15 mei bij Durgerdam, op 20 mei twee op het Rammegors, Zeeland, en op 22 mei bij hut De Zeearend in de Oostvaardersplassen. Een tweede goede vondst bij Den Oever betrof de **Terekrutter** *Xenus cinereus* die daar van 17 tot 24 mei tijdens hoogwater zichtbaar was. Een ander exemplaar verbleef 28 en 29 mei bij Stellendam, Zuid-Holland. Vanaf 9 mei werden 12 **Grauwe Franjepoten** *Phalaropus lobatus* gemeld. De tweede **Rosse Franjepoot** *P. fulicaria* voor Limburg betrof een eerste-zomer die op 29 en 30 mei verbleef tussen Neer en Buggenum, Limburg. De trek van **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* manifesteerde zich vooral bij Breskens, waar er tussen 21 april en 15 mei 93 werden geteld. Op 2 april was een melding van een adulte **Lachmeeuw** *L. atricilla* bij Bergen op Zoom, Noord-Brabant. Goede kandidaten voor aanvaarding als **Baltische Mantelmeeuwen** *L. iuscus* werden gefotografeerd op 29 april bij West aan Zee op Terschelling en op 1 en 2 mei bij Katwijk aan Zee. In de nasleep van de winter werden nog acht **Geelpootmeeuwen** *L. michahellis* en 10 **Pontische Meeuwen** *L. cachinnans* gemeld. **Kleine Burgemeesters** *L. glaucooides* werden gezien op 10 april bij Breskens, op 13 april in Dordrecht, Zuid-Holland, en op 17 mei op Texel. Een waarschijnlijke **Kumliens Meeuw** *L. g. kumlieni* werd op 23 april gefotografeerd op Terschelling. **Grote Burgemeesters** *L. hyperboreus* werden gezien op 18 april op Terschelling en bij Arcen, Limburg, op 21 en 22 april bij Breskens en op 26 april bij Katwijk aan Zee. Een adulte **Ross' Meeuw** *Rhodostethia rosea* verbleef op 9 april kortstondig op Terschelling. Tussen 29 april en 16 mei werden 14 **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* gezien. **Reuzensterns** *Sterna caspia* waren er op 16 april bij de Steile Bank, Friesland, en op 10 mei bij Den Helder, Noord-Holland. Er werden c 25 **Witwangsterns** *Chlidonias hybridus* gemeld, vooral tussen 9 en 16 mei. In de Ezumakeeg verbleven maximaal drie vogels tegelijk van 11 tot 31 mei. **Witvleugelsterns** *C. leucopterus* werden aangetroffen op 10 en 23 mei bij Oost-Maarland, Limburg, op 16 mei langs Den Helder en twee in de Ezumakeeg en op 26 mei in de Aalkeetbuitenpolder, Zuid-Holland.

KOEKOEKEN TOT GORZEN Er was een claim van een **Kuifkoekeek** *Clamator glandarius* op 2 april in Rotterdam. Met enig ongelof werd op 23 mei vernomen dat op 17 mei een waarschijnlijke **Dwergooruil** *Otus scops* was gehoord langs de dijk bij de Groenlanden in de Ooypolder, Gelderland. De afwachtende houding van velen bleek niet terecht; vanaf deze dag zat de vogel op deze plaats iedere avond te roepen. Slechts weinigen hebben de vogel ook optisch kunnen bevestigen. Indien aanvaard betekent dit het zesde geval voor Nederland. Eind mei bleken de **Oehoes** *Bubo bubo* van Maastricht, Limburg, niet twee maar vier jongen te hebben. Bij Gulpen, Limburg, werd een Oehoe gemeld op 26 april. Op 8 mei vloog een **Alpengierzwaluw** *Apus melba* op 10 m hoogte over de hoofden van de

waarnemers, uiteraard bij Breskens. De tweede **Groene Bijeneter** *Merops persicus* voor Nederland bleef op 18 mei net niet lang genoeg rondvliegen boven de westkant van Terschelling om de horde belangstellenden van het vasteland te begroeten. Vanaf 9 mei werden 11 **Bijeneters** *M. apiaster* gezien. **Hoppen** *Upupa epops* werden opgemerkt op 19 april bij de Wieden, Overijssel, op 27 april ten noorden van Grubbenvorst, Limburg, op 28 april bij Oostkapelle, Zeeland, op 29 april bij Spaarnwoude, Noord-Holland, op 30 april en 1 mei op de Kampina, Noord-Brabant, en op 9 mei op het Eemshaventerrein, Groningen. Een **Kortteenleeuwrik** *Calandrella brachydactyla* scharrelde op 3 mei bij Breezanddijk, Noord-Holland. Na afwezigheid in het voorjaar van 1997, werden dit jaar maar liefst 14 **Roodstuitzwaluwen** *Hirundo daurica* opgemerkt, waarvan één in maart en de rest van 19 april tot 16 mei. De helft hiervan vloog langs Breskens. Op 23 april werd een **Grote Pieper** *Anthus richardi* over het Westduinpark in Den Haag gemeld; op dezelfde dag liet er één zich net niet vangen op de vinkenbaan bij Castricum, Noord-Holland. Tussen 22 april en 12 mei werden 46 **Duinpiepers** *A. campestris* gezien, waarvan 35 in april. Tussen 22 april en 18 mei, maar vooral vanaf 8 mei, werden c. 40 **Roodkeelpiepers** *A. cervinus* gemeld. De enige **Balkankwikstaart** *Motacilla feldegg* die een kans maakt om op de lijst te komen was het exemplaar dat op 11 mei enkele minuten aanwezig was bij de trektpost Breskens. Opmerkelijk is de melding van een **Russische Gele Kwikstaart** *M. flava beema* op 16 mei bij Vatrop, Noord-Holland. **Citroenkwikstaarten** *M. citreola* werden aangetroffen op 10 mei op Texel (*M. c. werae*) en van 11 tot 14 mei op Terschelling. Op 14 mei werden op Terschelling zelfs twee exemplaren gemeld. Twee late **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* werden gemeld op 5 april bij Sittard, Limburg, en op 23 april eveneens twee bij Haren, Groningen. **Waterspreeuwen** *Cinclus cinclus* verbleven op 10 en 11 april in de AW-duinen, Noord-Holland, van 10 tot 12 april op Schiermonnikoog en van 23 tot 26 april bij Lauwersoog, Groningen. De enige **Noordse Nachtegaal** *Luscinia luscinia* zong van 23 tot 26 mei bij 't Twiske, Noord-Holland. Op 9 april werd bij Castricum een **Roodsterblauwborst** *L. svecica svecica* gevangen (cf Dutch Birding 20: 90, plaat 48, 1998). Dit voorjaar werden enkele meer of minder serieuze **Aziatische Roodborsttapuiten** *Saxicola maura* gezien: op 12 april

een mannetje op Schiermonnikoog, van 18 tot 22 april eveneens een mannetje op het Planken Wambuis, Gelderland, op 2 en 3 mei een vrouwtje op Breezanddijk en op 31 mei een mannetje bij het Beuven op de Strabrechtse Heide. De derde **Rode Rotlijster** *Monticola saxatilis* (en het eerste adulte mannetje) voor Nederland veroorzaakte op 17 mei een redelijk ongeorganiseerde fietstocht op de Hoge Veluwe. Een sterke influx van **Beflijsters** *Turdus torquatus* leverde in april c. 750 exemplaren op, waarvan 425 op Terschelling en 85 op 22 april langs Breskens. De vierde **Zwartkeellijster** *T. ruficollis atrogularis* (en het eerste zomerkleed mannetje) voor Nederland verbleef van 12 tot 14 april op Terschelling. Een **Krekkelzanger** *Locustella fluviatilis* zong op 23 en 24 mei bij Frieschepalen, Friesland. **Baardgrasmussen** *Sylvia cantillans* werden ontdekt op 27 en 28 april bij de tuintjes op Texel en op 30 mei op de Maasvlakte. **Bergfluiters** *Phylloscopus bonelli* zongen op 5 mei bij Hilversum, Noord-Holland, vanaf 8 mei langdurig op de Hoge Veluwe en op 10 mei in de Kennemerduinen, Noord-Holland. Een onvolwassen **Kleine Vliegenvanger** *Ficedula parva* zat van 19 tot 27 mei te zingen in het Robbenoordbos, Noord-Holland. Een mannetje **Withalsvliegenvanger** *F. albicollis* zou eind april en begin mei gezongen hebben in de omgeving van Driebergen, Utrecht. Een **Kleine Klapekster** *Lanius minor* was op 31 mei aanwezig op Terschelling. **Roodkopklauwieren** *L. senator* werden gevonden op 3 mei in het Noordhollands Duinreservaat ter hoogte van Egmond-Binnen, Noord-Holland, op 11 mei bij Noordwijk aan Zee en van 22 tot 25 mei in de Ooypolder. Adulte **Roze Spreeuwen** *Sturnus roseus* werden gezien op 9 mei bij de trektpost Breskens en op 21 en 22 mei op Schiermonnikoog. **Witbandkruisbekken** *Loxia leucoptera* werden nog gemeld op 5 april bij Castricum (twee) en op 5 mei een paartje op de Duurswouder Heide, Friesland. Tussen 21 april en 16 mei werden 66 **Ortolanen** *Emberiza hortulana* doorgegeven, waarvan 41 bij Breskens. Een **Dwerggors** *E. pusilla* werd op 19 april gezien op de Boschplaat op Terschelling. Vermeldenswaard is dat dit voorjaar op enkele plekken buiten de bekende resterende broedgebieden zingende **Grauwe Gorzen** *Miliaria calandra* werden opgemerkt, en wel bij Cabauw, Utrecht, bij Huizen, Noord-Holland, bij Zwolle, Overijssel, bij Vriezenveen en bij Ganzen-dijk, Groningen.

Ruud M van Dongen, Taalstraat 162, 5261 BJ Vught, Nederland

Remco Hofland, Koningstraat 23A, 2316 CC Leiden, Nederland

Peter W W de Rouw, Schoolstraat 3-bis, 3581 PM Utrecht, Nederland

België

EENDEN TOT VALKEN Het vrouwtje **Witoogend** *Aythya nyroca* van Zingem, Oost-Vlaanderen, koppelde zich aan een Kuifeend *A. fuligula* en bleef de gehele periode aanwezig. Het mannetje **Ringsnaveleend** *A. collaris* van Blikkersdijk, Antwerpen, vertrok definitief op 3 mei;

op 11 april zwom een mannetje bij Willebroek, Antwerpen. Er waren nog waarnemingen van **Rosse Stekelstaarten** *Oxyura jamaicensis* te Sint-Agatha-Rode, Vlaams-Brabant, van 8 tot 26 april; te Harchies, Hainaut, op 25 april; te Neerijse, Vlaams-Brabant, op 17 mei en te Mechelen, Antwerpen, op 23 mei. Een adult mannetje **Blauwvleugeltaling** *Anas discors* pleis-

terde van 18 april tot 4 mei op de klassieke plaats te Dudzele-Zeebrugge, West-Vlaanderen. Een late **Roodkeelduiker** *Gavia stellata* verbleef op 3 mei bij Grote Kreek, Wachtebeke, Oost-Vlaanderen. Over Kruibeke, Oost-Vlaanderen, vloog op 15 april een **Jan-van-gent** *Morus bassanus*. De enige **Kuifaalscholver** *Stictocorbo aristotelis* vloog op 9 mei langs Bredene, West-Vlaanderen. Op 10 april bevond zich een **Koereiger** *Bubulcus ibis* bij Hever, Vlaams-Brabant, en vermoedelijk dezelfde vogel verbleef van 13 tot 19 april bij Hombek, Antwerpen. De vogels van het Zwin te Knokke, West-Vlaanderen, werden nog tot 17 mei waargenomen met als maximum vier op 3 mei. Net zoals vorig was er weer een aanwezig bij Woumen, West-Vlaanderen, op 18 april en op 29 april pleisterden er kortstondig vier te Oostende, West-Vlaanderen. Er werden **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* waargenomen te Antwerpen-Linkeroever, Antwerpen; Blokerdijk; Brecht, Antwerpen (acht); Bredene (twee); Dudzele-Zeebrugge (maximaal zes); Gent, Oost-Vlaanderen; Harchies-Hensies, Hainaut (twee); Harelbeke, West-Vlaanderen; Heist, West-Vlaanderen; Kalken, Oost-Vlaanderen; Knokke (maximaal zeven); Mechelen; Neerijse; Obourg, Hainaut (vier); Tienen, Vlaams-Brabant; en Viersel, Antwerpen. Met nog één waarneming te Willebroek op 12 april verdwenen **Grote Zilverreigers** *Casmerodius albus* uit beeld. Dertien plaatsen totaliseerden 21 **Purperreigers** *Ardea purpurea*. Buiten het broedgebied werden **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* gezien te Koningshooikt, Antwerpen, op 8 april; Sint-Agatha-Rode op 3 mei; Knokke op 8 mei; Tienen op 15 mei; Koersel, Limburg, op 17 mei en Gent op 27 mei. In totaal werden 105 **Ooievaars** *Ciconia* opgemerkt. De grootste groepen bestonden uit vijf te Vilvoorde, Vlaams-Brabant, op 13 april; zes te Zandvoorde, West-Vlaanderen, op 9 mei; en zeven te Zeebrugge op 30 mei. Een **Grijze Wouw** *Elanus caeruleus* te Harchies op 19 april bleef slechts gedurende vier minuten (zichtbaar) aanwezig; indien aanvaard was dit het tweede geval voor België, na een exemplaar in april 1992 bij Thuillies, Hainaut. Er werden in totaal 76 **Zwarte Wouwen** *Milvus migrans*, 22 **Rode Wouwen** *M. milvus*, 18 **Grauwe Kiekendieven** *Circus pygargus*, 79 **Visarenden** *Pandion haliaetus* en 24 **Slechtvalken** *Falco peregrinus* geteld. Het geslaagde broedgeval van laatstgenoemde soort bij Doel was in de kerncentrale rechtstreeks via de bewakingscamera te volgen en verscheen geregeld op Internet. Van 18 tot 30 mei verbleef een moeilijk vindbare **Slangenarend** *Circaetus gallicus* op de Kalmthoutse Heide, Antwerpen; op 1 juni werd deze vogel mogelijk gezien bij Rijkhevorsel, Antwerpen, en op 22 mei vloog er één over Frasnés-lez-Buissenal, Hainaut. Een ongedetermineerde onvolwassen kleine arend *Aquila* werd op 20 april gemeld bij Sint-Agatha-Rode. Een **Schreeuwarend** *A. pomarina* verbleef van 9 tot 16 mei tussen Hokssem en Tienen, Vlaams-Brabant, maar liet zich ondanks intensief zoeken niet vinden. Op 8 mei vloog een vrijwel zekere **Dwergarend** *Hieraaetus pennatus* over Knokke. Een vogel van de lichte vorm trok op 31 mei over Frasnés-lez-Buissenal. **Roodpootvalken** *F. vespert-*

nus werden tussen 23 april en 29 mei gezien te Autre-Eglise, Waals-Brabant; Brecht; Genappe, Waals-Brabant; Harchies-Hensies (twee à drie); Kalmthout (zeven); Knokke (twee); Marche-en-Famenne, Luxemburg (acht); Pulle, Antwerpen; Schulen, Limburg; en Tienen.

RALLEN TOT SPECHTEN Op een vijftal plaatsen in Vlaanderen werden **Kwartelkoningen** *Crex crex* gehoord. Van 2 tot 20 april pleisterden drie **Kraanvogels** *Grus grus* bij Rijkhevorsel en op 5 april eveneens drie te Tienen. Begin april vlogen er 31 over Leuze, Hainaut, en op 4 april trokken er vier over Allain, Hainaut. **Steltkluten** *Himantopus himantopus* werden gezien te Ieper op 10 mei (een) en te Longchamps, Namur, van 16 tot 18 mei (een); telkens twee zaten er te Turnhout, Antwerpen, op 8 mei, te Lokeren, Oost-Vlaanderen, op 21 mei en te Dudzele-Zeebrugge op 9 mei; hier werden op 15 mei bovendien drie vogels geteld. De **Vorkstaartplevier** *Glareola pratincola* die op 9 mei langs het Zwin te Knokke vloog, trok 10 min later langs Breskens, Zeeland, Nederland, en betekende pas de tweede voor België. Op 13 mei joeg er enige tijd één te Harelbeke-De Gavers. De enige (schuwe) **Morinelplevier** *Charadrius morinellus* zat op 9 mei te Zeebrugge-Achterhaven. Op 17 plaatsen werden **Temmincks Strandlopers** *Calidris temminckii* opgemerkt met als hoogste aantal 12 te Oudenburg-Stalhille, West-Vlaanderen, op 14 mei. Van 23 tot 25 mei verbleef een **Breedbekstrandloper** *Limicola falcinellus* in de Voorhaven te Zeebrugge. Bij Stalhille werd op 1 april een **IJslandse Grutto** *Limosa limosa islandica* gezien en op 19 april waren er drie aanwezig te Dudzele-Zeebrugge. **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* doken telkens kortstondig op te Dudzele-Zeebrugge op 18 en 22 april, bij Bredene op 19 april, te Kallo-Doel, Oost-Vlaanderen, op 7 mei, en te Oudenburg-Stalhille op 15 mei. Van 23 tot 25 mei werd Wintam, Antwerpen, gesierd met een adult zomer **Terekruiter** *Xenus cinereus*, de negende voor België. Een **Grauwe Franjepoot** *Phalaropus lobatus* foerageerde op 25 mei even in de Voorhaven van Zeebrugge. Op 4 april was er een binnenlandwaarneming van een **Grote Jager** *Stercorarius skua* te Kluizen, Oost-Vlaanderen. **Geelpootmeeuwen** *Larus michahellis* werden gezien te Angreau, Hainaut; Gent, Oost-Vlaanderen; en Zeebrugge. Op 27 april zat er (nog steeds) een **Pontische Meeuw** *L. cachinnans cachinnans* bij Maaseik, Limburg. Op 19 april werd een tweede zomer **Grote Burgemeester** *L. hyperboreus* gezien te Nieuwpoort, West-Vlaanderen, en van 22 tot 24 april was een exemplaar in eerste zomerkleed aanwezig te Zeebrugge. De enige twee **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* trokken op 11 mei langs Bredene en op 13 mei vloog een **Reuzenstern** *Sterna caspia* langs Oostende. De eerste **Dougalls Stern** *S. dougallii* werd opgemerkt te Zeebrugge op 24 mei, gevolgd door een andere vogel vanaf 31 mei. Er werden **Witwangsterns** *Chlidonias hybridus* gezien te Schulen van 23 tot 26 april (een) en op 12 mei (twee); te Westkapelle op 26 april; bij Senefte, Hainaut (twee) op 3 mei; te Tamines, Namur (drie) en bij Genappe op

9 mei; op Blokkersdijk telkens vier op 9 en 17 mei; te Roksem, West-Vlaanderen (twee) op 11 mei; te Pommercœur, Hainaut (twee) op 14 mei en te Wintam op 28 en 29 mei. De enige **Witvleugelstern** *C leucopterus* was een tweede-zomervogel die op 13 mei bij Mechelen zat. Een **Oehoe** *Bubo bubo* vloog in de avond van 20 mei over de snelweg te Geel, Antwerpen. Op 16 mei trok een **Bijeneter** *Merops apiaster* langs Serinchamps, Namur, en op 18 mei trokken vijf langs Meux, Namur. Op 14 en 15 mei pleisterde een plaatstrouwe **Scharrelaar** *Coracias garrulus* op de Kalmthoutse Heide maar de waarneming (de eerste in sinds 1983) werd verzwegen vanwege brandgevaar... Waarnemingen van **Hoppen** *Upupa epops* gebeurden te Frasnes-lez-Buissenal op 22 april; op Blokkersdijk op 30 april en 2 mei; te Wenduine, West-Vlaanderen, op 9 mei; te Schulen op 11 mei en te Bredene op 14 mei. Er werden in totaal 15 **Draaihalsen** *Jynx torquilla* opgemerkt. Een **Middelste Bonte Specht** *Dendrocopos medius* zat buiten zijn normale broedgebied te Genappe op 5 april.

LEEUWERIKEN TOT GORZEN Twee verschillende **Kortteenleeuweriken** *Calandrella brachydactyla* vlogen op 8 mei over Knokke en over Bredene. Op 13 april verbleven nog 10 **Strandleeuweriken** *Eremophila alpestris* in het Zwin te Knokke en op 25 april werden de laatste drie gezien te Zeebrugge. De enige **Grote Pieper** *Anthus richardi* werd op 12 mei gemeld bij Hermalle-sous-Argenteau, Liège. **Roodkeelpiepers** *A cervinus* lieten zich in beperkt aantal zien, met vogels te Assenede, Oost-Vlaanderen; Bredene (drie); Dudzele-Zeebrugge (twee); Hermalle-sous-Argenteau; en Kallo-Verrebroek. Alle waarnemingen gebeurden tussen 10 en 20 mei.

De determinatie van een witkelige Gele Kwikstaart *Motacilla flava* of **Iberische Kwikstaart** *M iberiae* die op 4 mei werd gefotografeerd te Oudenburg-Stalhillie wordt nog onderzocht. De waarneming van een **Alpenheggenmus** *Prunella collaris* bij Olloy-sur-Viroin, Namur, op 19 april werd pas later bekendgemaakt. Een **Roodsterblauwborst** *Luscinia svecica svecica* werd op 26 mei gezien bij Sint-Kruis-Winkel, Oost-Vlaanderen. Er werden 100en **Beflijsters** *Turdus torquatus* waargenomen met de grootste concentraties te De Panne, West-Vlaanderen, op 20 april (16) en te Nieuwpoort, West-Vlaanderen, op 22 april (24). De eerste **Krekelzanger** *Locustella fluviatilis* voor Wallonië zong van 2 tot ten minste 11 mei bij Mons, Hainaut. Op zeven plaatsen werden zingende **Snorren** *L luscinioides* gehoord. **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* werden opgemerkt te Blokkersdijk; Harchies (twee); Kallo-Doel (vijf); Lier, Antwerpen (vijf); Longchamps; Schulen (twee); Rijkvorsel; en Virton, Luxembourg. **Roodmus-sen** *Carpodacus erythrinus* zongen ten minste kortstondig bij Wintam rond 10 mei en in de Zwinbosjes te Knokke op 22 mei. De enige waarnemingen van **Ortolanen** *Emberiza hortulana* kwamen van Gent op 28 april, Longchamps op 29 april (een) en 4 mei (twee) en Tienen van 12 tot 15 mei.

Deze waarnemingsrubriek kwam tot stand met medewerking van Luc Bekaert (Oost-Vlaanderen), Peter Collaerts (Tienen), Frank De Scheemaeker (Mergus), Koen Leysen (Limburg), Dirk Symens (Vlavo), Willy Verschuere (Groenlink) en Didier Vieuxtemps (Luxembourg). Ook de hulp van al diegenen die (hun) waarnemingen inspraken op de Belgische Dutch Birding-vogellijn (03-4880194) was hier onontbeerlijk.

Gerald Driessens, Pastoriestraat 16, 2500 Lier, België

DB Actueel

Medieval record of Siberian White Crane in Egypt
During a recent study of a Medieval encyclopedia by Egyptian author an-Nuwayrî, Philippe Provençal and Uffe G Sørensen encountered a description of a species of crane that could only refer to Siberian White Crane *Grus leucogeranus*: 'During the months of the year 715 a.h. there appeared in the regions in Egypt a kind of crane of pure white colour and beautiful shape. This kind is bigger than the Common Crane [*G grus*]' (Provençal, P & Sørensen, U G 1998. Medieval record of the Siberian White Crane *Grus leucogeranus* in Egypt. Ibis 140: 333-335). Although the description does not match current standards of description for rarity committee approval, the author critically observed two crucial characters of Siberian White Crane: colour and size. The dating of the report is according to the Islamic calendar, and the year 714 *anno Hegirae*

corresponds to the period April 1315 to March 1316 AD. A relief of a flock of cranes from Ancient Egypt (dynasty V, 2510-2460 BC) was reinterpreted by the authors as also showing Siberian White Cranes. The relief, which is on display at the Ny Carlsberg Glyptotek in Copenhagen, Denmark, shows six cranes with medium long bills with a strong base, and some of the bills are slightly curved downwards – proportions that indicate Siberian White rather than Common Crane. As the authors note, these records put a new perspective on this globally threatened species.
GEORGE SANGSTER

Newly described bird species After the discoveries of Okinawa Rail *Gallirallus okinawae* on Okinawa, Japan, and Roviana Rail *G roviae* on New Georgia, Solomon Islands, two further previously undescribed

species of rails have been discovered. During a field-trip on Karakelong Island in the Talaud Islands, Indonesia, on 15 August 1996, Frank Lambert and Christian Mamengko noticed a peculiar rail which disappeared in tall grass before good views could be obtained. Despite intensive searches and the fact that it seemed to be well known to local villagers, the rail was not relocated until 6 September when it was found among several trapped birds offered for sale by a local merchant. The bird was prepared as a study skin and forms the basis for the description of Talaud Rail *Gymnocrex talaudensis* (Lambert, F R 1998). A new species of *Gymnocrex* from the Talaud Islands, Indonesia. Forktail 13: 1-6). The formal description is accompanied by a full-colour frontispiece by Martin Woodcock and several colour photographs of the live bird. The genus *Gymnocrex* consists of three other species, Bare-eyed Rail *G plumbeiventris* (Moluccas, New Ireland and New Guinea), Intact Rail *G intactus* (known from a single specimen from the Solomon Islands and not generally accepted as a valid species) and Blue-faced Rail *G rosenbergii* (Sulawesi). Talaud Rail differs from these in having a bright yellow bill and legs, an olive-green back and a silvery-white patch of bare skin behind the eye. In addition, it differs from the former two in having a black rather than grey belly and from the latter in having a warm chestnut rather than black throat and breast.

Amazingly, the same trip to Karakelong Island also resulted in the discovery of a second new species of rail. The first observation was on 17 August 1996, when a large species that appeared to be a bush hen *Amaurornis* was noted on a steep slope. The brief views of this bird did not suggest a typical bush hen, the bird appearing considerably larger and darker than individuals of Pale-vented Bush Hen *A maluccanus*. This and subsequent encounters led to the belief that it was a different taxon. Fortunately, the trapped birds that were offered by the local salesman on 6 September 1996 also included four Pale-vented Bush Hens and a dead specimen of the unidentified *Amaurornis*. The latter was clearly different from Pale-vented and Philippine Bush Hens *A olivaceus* and was named Talaud Bush Hen *A magnirostris* (Lambert, F R 1998). A new species of *Amaurornis* from the Talaud Islands, Indonesia, and a review of taxonomy of bush hens occurring from the Philippines to Australasia. Bull Br Ornithol Club 118: 67-82). As noted by the author, the discovery of two rails possibly endemic to Talaud is of great importance and considerably elevates the conservation value of the islands.

The Comoro Islands, a group of islands north of Madagascar, harbour a number of endemic species but its avifauna remains incompletely known. This is perhaps best illustrated by the recent discovery of a population of scops owls on the island of Mohéli where scops owls were not previously known to exist. The first indication of the existence of a scops owl on Mohéli was an observation of a small owl near Saint-Antoine in early 1995. During a subsequent expedition in September-October 1996, a small population was

located and three specimens were obtained. These specimens turned out to represent a previously unknown species which was formally named Mohéli Scops-owl *Otus moheliensis* (Lafontaine, R-M & Moolaert, N 1998. Une nouvelle espèce de petit-duc (*Otus*, Aves) aux Comores: taxonomie et statut de conservation. J Afr Zool 112: 163-169). The new species differs from other species of *Otus* in plumage, structure and vocalizations.

Another new species, Ancient Antwren *Herpsilochmus gentryi*, was recently discovered in the Amazonian part of northern Peru and at one locality in south-eastern Ecuador (Whitney, B M & Alvarez Alonso, J 1998. A new *Herpsilochmus* antwren (Aves: Thamnophilidae) from northern Amazonian Peru and adjacent Ecuador: the role of edaphic heterogeneity of terra firme forest. Auk 115: 559-576). The new species was first identified by voice which is distinct from other antwrens. Its morphology and vocalizations indicate that its closest relative is Todd's Antwren *H stictocephalus* of the Guyanan region. The species is restricted to two kinds of terra firme forest and its distribution seems to be almost entirely controlled by soil type. Although Ancient Antwren is common within its habitat, the habitat itself is naturally rare and patchily distributed. The antwren was also found on the southern edge of the city of Iquitos, Peru, where, quite surprisingly, it was not previously noted by the many visiting birders.

Indigobirds are brood-parasites of firefinches and are known to mimic their songs. The discovery of distinctive songs of the little-known Jos Plateau Indigobird *Vidua maryae* recently has led to the discovery of a new species of firefinch. The new species, which was named Rock Firefinch *Lagonosticta sanguinodorsalis*, is restricted to the isolated Jos Plateau in northern Nigeria (Payne, R B 1998. A new species of firefinch *Lagonosticta* from northern Nigeria and its association with the Jos Plateau Indigobird *Vidua maryae*. Ibis 140: 368-381). This firefinch has distinctive songs and a distinctive habitat - bushy and grassy rocky outcrops and inselbergs. It has a blue-grey bill, a red back in the male and a reddish-brown back in the female and juvenile. It appears most closely related to Mali Firefinch *L virata* and Reichenow's (or Chad) Firefinch *L umbrinodorsalis*. Rock Firefinch and Jos Plateau Indigobird are the only two species of birds known to be endemic to Nigeria and are therefore of conservation interest. GEORGE SANGSTER & OSCAR VAN ROOTSELAAR

Dwergooruil in Ooypolder Van 17 mei tot ten minste 11 juni 1998 verbleef een roepende Dwergooruil *Otus scops* in de Ooypolder bij Nijmegen, Gelderland. De vogel werd op de eerste datum 's avonds ontdekt door Erik van Winden; hij hoorde de vogel van onderaan de dijk roepen en dacht daarom - naar later bleek te voorzichtig - met één of ander amfibie te maken te hebben. Vijf dagen later hoorde Olaf van Hoorn, net terug van vakantie in Griekenland waar hij ook Dwergooruilen had gehoord, de opvallende en monotone *puu* roep en werd het nieuws bekend gemaakt. Zaterdagavond 23 mei stond een groep van c 60 vogelaars in spanning af

te wachten. Rond 22:30 werd de bekende roep gehoord, de determinatie bevestigd en de eerste geluidsopname gemaakt. Vervolgens konden de vele 10-tallen vogelaars die afgewacht hadden alsnog een nachtelijke rit naar de Ooypolder maken. De daarop volgende nachten werd het uiltje regelmatig gehoord, meestal roepend vanuit een grote lindeboom. Meestal zat hij tot 04:00 te roepen, c 1100 keer per uur. Soms lukte het een aantal vogelaars een glimp op te vangen als hij in de schemering een stukje vloog, af en toe in het licht van een lantaarnpaal. De vogel was vliegend mede moeilijk te zien omdat hij zich meestal als een Grote Lijster *Turdus viscivorus* uit de boom liet vallen en dan laag over de grond wegvloog. Slechts enkelen waren zo gelukkig de vogel een ogenblik als silhouet in zit te zien.

Deze waarneming betrof de zesde Dwergooruil voor Nederland en de eerste roepende vogel. De vorige waarneming was in mei 1970, zodat met recht gesteld kan worden dat het wel eens tijd werd... De overige vier gevallen stamden uit september 1890, maart 1906, mei 1958 en juni 1967. Hoewel voor velen niet de meest opwindende waarneming van het eerste halfjaar van 1998, betekende deze vogel wel de enige nieuwe soort ('horen is scoren') voor heel vogelend Nederland in het voorjaar. ENNO B EBELS & ERIK VAN WINDEN

Roodkeelstrandloper in Oud-Beijerland Op zaterdag 4 juli 1998 omstreeks 15:00 ontdekte Martin Prins een eenzame strandloper *Calidris* op een ondergelopen braakliggende kavel op een industrieterrein in Oud-Beijerland, Zuid-Holland. Verder waren alleen enkele Kluten *Recurvirostra avosetta* en Kleine Plevieren *Charadrius dubius* aanwezig. MP bestudeerde de vogel aandachtig en kwam tot de schokkende conclusie dat het wel eens een adulte Roodkeelstrandloper *C. ruficollis* kon zijn. Door het ontbreken van enige ervaring met deze soort en doordat geen directe vergelijking mogelijk was met andere steltlopers, was voorzichtigheid geboden. MP ging naar huis en belde Wietze Janse voor telefonische bijstand. Na terugkeer op de plek en bijgepraat over de meest belangrijke kenmerken was MP voldoende overtuigd om andere vogelaars te laten komen; de waarneming werd rond 15:15 doorgepiept als 'vrij zeker'. Veel vogelaars besloten de zaak eerst aan te zien en vooralsnog voorrang te geven aan de WK-wedstrijd Nederland-Argentinië, zodat de eerste uren maar weinig mensen op kwamen dagen en de vervolpiepjes nog steeds 'vrij zeker' aangaven. De vogel in kwestie liet zich op een afstand van 50-75 m prima bekijken en kort na het winnende doelpunt van Bergkamp (c 18:45) waren de waarnemers zeker genoeg van hun zaak om de code 'zeker' door te piepen. Om 19:30 hadden c 40 vogelaars de vogel gezien en dit aantal nam toe tot c 75 tegen 20:00. Onder-

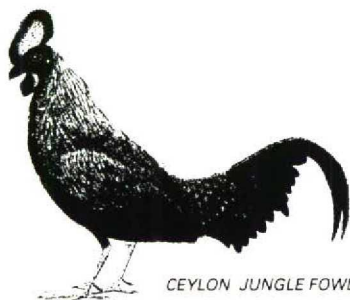
106 Roodkeelstrandloper / Red-necked Stint *Calidris ruficollis*, adult, Oud-Beijerland, Zuid-Holland, 4 juli 1998 (Hans Gebuis)

tussen was de vogel al uitvoerig op video gedocumenteerd en – zij het op flinke afstand – gefotografeerd. De combinatie van kleine witte kin, steenrode keel en zijkop, opvallende witte onderdelen, 'halsband' van zwarte vlekjes die net onder het rood begonnen, grijze dekveren, grijze randen aan de tertials, relatief lange vleugels en ontbreken van een duidelijke lichte V op de bovendelen gaf aan dat het geen Kleine Strandloper *C. minuta* kon zijn. De af en toe goed zichtbare achterteen betekende dat de 'pitfall' van Drieteenstrandloper *C. alba* uitgesloten kon worden.

Zonder directe aanleiding vloog de Roodkeelstrandloper om 20:10 samen met vier plevieren op om hoog in noordoostelijke richting te verdwijnen. Later op de avond keerden de plevieren terug naar het terrein maar de Roodkeel liet zich niet verleiden om nog een keer terug te komen, tot teleurstelling van vele 10-tallen vogelaars die pas na het laatste fluitsignaal of na de definitieve bevestiging van de determinatie waren gaan rijden.

De eerste Roodkeelstrandloper voor Nederland was een adult die op 29 mei 1987 werd waargenomen in de Lauwersmeer, Groningen (Dutch Birding 10: 178-182, 1988). Onlangs werd het tweede geval aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA), van een eveneens adulte vogel op 25 juli 1996 in de Mokbaai op Texel, Noord-Holland (cf Dutch Birding 18: 218-220, 1996). De vogel van Oud-Beijerland betekende derhalve het derde geval voor Nederland en ongeveer het 15e geval voor Europa. ENNO B EBELS & MARTIN PRINS

BIRD WATCHING IN SRI LANKA

CEYLON JUNGLE FOWL

Experienced Tour Operator

Delmege Forsyth Tours (Pvt) Ltd.,

101, Vinayalankara Mawatha,
Colombo 10. Sri Lanka.

Tel: 94-1-693361

Tlx: 21320 LEWIS CE

Fax: 94-1-698139

email: delmege@sri.lanka.net

ISRAEL – EILAT & ARAVA VALLEY

Autumn/Winter/Spring: Sept 20 – May 20

- 1-2 week fully guided tour programme incorporating wide variety of habitats with unique resident & migratory species.
- Impressive raptor migration, seabirds, waders & songbirds in spectacular desert environment.
- **Birds on your doorstep!** More than 100 species in a day possible within a 3 Kilometre radius of your room on Lotan.
- Optional cultural & historical trips with fully qualified tour guide.
- Trips to **Northern Israel** also available for 3-4 days by negotiation.
- All information on our rates: please contact James Smith.

Full details and booklet available from:
James Smith / Michael Livni, Kibbutz Lotan,
Doar Na Chevel Eilat, 88855 ISRAEL
Fax: 00-972-7-356827. Tel: -356935

het Vogeljaar

Het tijdschrift 'Het Vogeljaar' verschijnt zes maal per jaar en houdt haar lezers al ruim 45 jaar op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van vogelstudie en vogelbescherming.

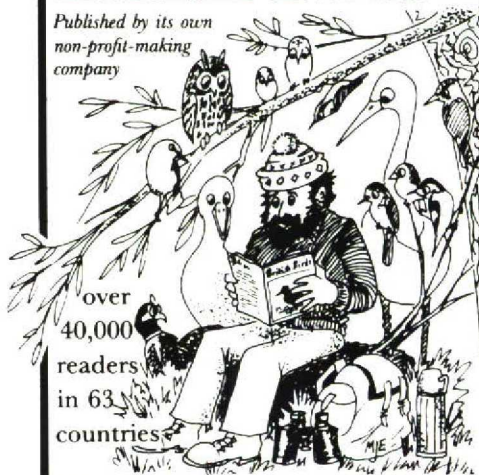
'Het Vogeljaar' wordt als het meest informatieve vogeltijdschrift in de Benelux beschouwd.

Omdat het geen commercieel blad is kan de abonnementsprijs uiterst laag worden gehouden.

Door overmaking van f 27,50 op postbanknummer **964 472** ten name van 'Het Vogeljaar' Boterbloemstraat 20, 5321 RR Hedel (073) 599 19 67, onder vermelding van 'nieuwe abonnee' ontvangt u als welkomstgeschenk onze nieuwe veertiendaagse Vogelkalender, waarvan u na gebruik een vogelboekje overhoudt.

British Birds

Published by its own
non-profit-making
company

over
40,000
readers
in 63
countries

**The independent monthly
magazine that's always
worth reading . . .**

For your **FREE** sample copy, write to
Mrs Erika Sharrock, Fountains, Park Lane, Blunham,
Bedford MK44 3NJ, England

Subscribers to Dutch Birding can claim 25% off a British Birds subscription

NATUUR en BOEK

Gehuisvest in het complex van Nationaal Natuurhistorisch Museum /
NATURALIS

Darwinweg 2
2333 CR - Leiden
Telefoon 071 568 76 91

Geopend: dinsdag t/m zondag van 12.00-18.00 uur

Specialist voor al uw vogelboeken

Europe's premier *monthly* magazine
for keen birders

BIRDING WORLD

*Topical, lively and informative –
and now in full colour*

- ★ Identification ★ News ★ Rarities
- ★ Conservation ★ Europe & Worldwide
- ★ Prize Quizbirds

"at the top of the market for serious birders" – *BTO News*
"essential reading" – *Birding*

Write now for a **FREE** sample issue.

– or just subscribe now. For the next 12 issues, send £42
(major credit card nos. with expiry date accepted) to: *Birding World*,
Stonerunner, Coast Road, Cley next the sea, Holt, Norfolk NR25 7RZ, UK

Birdfinders

GOOD VALUE TOURS SINCE 1993
1999 DESTINATIONS INCLUDE:-

MOROCCO, ETHIOPIA
FRENCH LAKES, CANADA
ECUADOR, COSTA RICA
TEXAS, ISRAEL, GAMBIA
CZECH REP, ZIMBABWE
LESVOS, SPAIN, ROMANIA
CALIFORNIA, HUNGARY
La BRENNE, TURKEY
CANARY ISLES, ARIZONA
FINLAND and NORWAY
& POLAND, also CUSTOMISED TOURS

FULL BROCHURE FROM:-

VAUGHAN ASHBY, 18 MIDLEAZE
SHERBORNE, DORSET, ENGLAND, DT9 6DY
TEL/FAX: +44-1935-817001
E-MAIL: Birdfinders@compuserve.com
WEB: <http://www.theoffice.net/birdfinders>

AGENTS FOR WILDWINGS
(BAKERS WORLD TRAVEL LIMITED) ATOL NUMBER 2792

ECUADOR

WITH

Birdfinders

AND

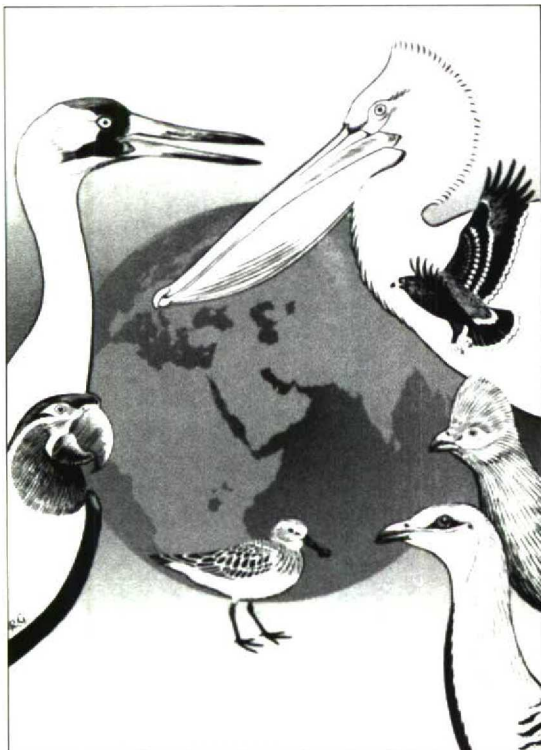
Whatever your requirements in Ecuador, Neblina Forest the top local company can help. Good value tours to Andes & Amazon, Choco and Galapagos from Dfl 5,500 - air throughout the year. Also, Neblina Forest are the experts on Podocarpus (new species recently discovered), one of the five hottest birding spots in South America. Standard (minimum 2 persons) or customised tours or just accommodation in Quito and their extensive network of lodges in Mindo, Sacha, Bellavista, San Isidro, Tinlandia and Kapawi, guides and transport. Birdfinders are sole European agents for Neblina Forest.

Birdfinders also offers many other good value tours world-wide including in March 1999, Costa Rica. We are also agents for Costa Rica Gateway and can arrange customised tours to this wonderful country.

For brochures and itineraries please state your interests and contact:-

VAUGHAN ASHBY, 18 MIDLEAZE
SHERBORNE, DORSET, ENGLAND, DT9 6DY
TEL/FAX: +44-1935-817001
E-MAIL: Birdfinders@compuserve.com
WEB: <http://www.theoffice.net/birdfinders>

AGENTS FOR WILDWINGS
(BAKERS WORLD TRAVEL LIMITED) ATOL NUMBER 2792

British BIRDWATCHING FAIR

Eggleton Nature Reserve, Rutland Water
Friday 21 August to Sunday 23 August 1998

Main sponsors

in focus

Also sponsored by

Naturetrek

SWAROVSKI

ZEISS

Canon

BBWF 1998 SUPPORTING

BirdLife
INTERNATIONAL

THREATENED
BIRDS PROGRAMME

All profits will be donated by Leicestershire Wildlife Sales to BirdLife International. Leicestershire Wildlife Sales is a wholly owned subsidiary of LRTNC. The RSPB, BirdLife International and LRTNC are registered charities. Illustration by Robert Colborne. SAC/98/98 8

Dutch Birding

Oude nummers / Back issues

Oude jaargangen niet compleet? Bestel nu uw ontbrekende nummers!
Back volumes incomplete? Order your missing issues now!

Speciale aanbieding:

Voor het bedrag van NLG 170.00 zenden wij u franco alle leverbare oude nummers en indexen
(tot en met vol 18, 1996)

Special offer:

For the amount of NLG 170.00 we send you postfree all available back issues and indexes
(up to vol 18, 1996)

Kruis hieronder de gewenste nummers of de speciale aanbieding aan, vul uw naam en adres in en zend (een kopie van) het formulier naar / *Please tick the box(es) for the required issues or the special offer, fill in your name and address and send (a copy of) the form to:*

Dutch Birding, Postbus 75611, 1090 AP Amsterdam, Netherlands

De volgende nummers zijn nog leverbaar / *The following issues are still available:*

	NLG		NLG
☐ Vol 12:4 (1990) (Aquatic Warbler)	5.00	☐ Vol 16:4 (1994) (rarities report 1992)	8.00
☐ Vol 12:5 (1990) (lesser golden plovers)	5.00	☐ Vol 16:5 (1994) (wheatears)	8.00
☐ Vol 13:1 (1991) (Nordmann's Greenshank)	8.00	☐ Vol 16:6 (1994) (Garnet Pitta)	8.00
☐ Vol 13:2 (1991) (rarities report 1989)	8.00	☐ Vol 17:1 (1995) (yellow wagtails)	8.00
☐ Vol 13:3 (1991) (Demoiselle Crane)	8.00	☐ Vol 17:2 (1995) (ringtail harriers)	8.00
☐ Vol 13:4 (1991) (Icelandic Godwit)	8.00	☐ Vol 17:3 (1995) (rarities report 1993)	8.00
☐ Vol 14:4 (1992) (Great Knot)	8.00	☐ Vol 17:4 (1995) (Wallcreeper)	8.00
☐ Vol 15:1 (1993) (Sandhill Crane)	8.00	☐ Vol 17:5 (1995) (rails & crakes)	8.00
☐ Vol 15:2 (1993) (Mediterranean Gull)	8.00	☐ Vol 17:6 (1995) (large <i>Acrocephalus</i>)	8.00
☐ Vol 15:3 (1993) (swifts)	8.00	☐ Vol 18:1 (1996) (hybrid stint)	8.00
☐ Vol 15:4 (1993) (rarities report 1991) (seabirding in Japan)	8.00	☐ Vol 18:2 (1996) (escapes / blue tit taxonomy)	8.00
☐ Vol 15:5 (1993) (Blyth's Pipit)	8.00	☐ Vol 18:3 (1996) (rarities report 1994)	8.00
☐ Vol 15:6 (1993) (Asian <i>Locustella's</i>)	8.00	☐ Vol 18:4 (1996) (revision Dutch list)	8.00
☐ Vol 16:1 (1994) (desert larks)	8.00	☐ Vol 18:5 (1996) (houbara bustard)	8.00
☐ Vol 16:2 (1994) (birding in Japan)	8.00	☐ Vol 18:6 (1996) (Gebel Elba) (bean geese taxonomy)	8.00
☐ Vol 16:3 (1994) (species concepts)	8.00		

Speciale aanbieding: alle leverbare oude nummers en indexen / *Special offer: all available back issues and indexes* NLG 170.00

Prijzen losse nummers exclusief porto / *Prices of single issues excluding postage*

De nummers van vol 19 (1997) en vol 20 (1998) vallen buiten de speciale aanbieding en zijn verkrijgbaar voor NLG 10.00 per stuk (**exclusief** porto). De zes nummers van vol 19 samen kosten NLG 60.00 (**inclusief** porto) / *The issues of vol 19 (1997) and vol 20 (1998) are not included in the special offer and are available at NLG 10.00 each (excluding postage). The six issues of vol 19 together are available at NLG 60.00 (including postage)*

Naam / Name _____

Adres / Address _____

Handtekening / Signature _____

Betaling na ontvangst van acceptgiro / Payment upon receipt of invoice

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (tel +31-235378024, fax +31-235376749)
e-mail Arnoud.vandenBerg@inter.nl.net

DEPUTY CHIEF EDITOR Enno Ebels (tel / fax +31-302961335, e-mail ebels@wxs.nl)

EXECUTIVE EDITOR André van Loon (tel / fax +31-206997585, e-mail laan@bio.vu.nl)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (tel +31-223690141, fax +31-223690142)

EDITORIAL BOARD Ferdij Hieselaar, Peter Meininger, George Sangster and Roland van der Mliet

EDITORIAL ADVISORY BOARD Peter Barthel (Germany), Klaas Eigenhuis (Netherlands), Dick Forsman (Finland), Ricard Gutiérrez (Spain), Ted Hoogendoorn (Netherlands), Lars Jonsson (Sweden), Paul Lehman (USA), Anthony McGeehan (Northern Ireland), Killian Mullarney (Ireland), Gerald Oreeil (Netherlands), Kees Roselaar (Netherlands), Frank Rozendaal (Netherlands), Hadoram Shirihai (Israel), Gunter De Smet (Belgium), Lars Svensson (Sweden) and Peter Symens (Belgium)

EDITORIAL ASSISTANTS Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Nils van Duivendijk, Remco Hofland, Graham Holloway, Diederik Kok, Hans van der Meulen and Peter de Rouw

PRODUCTION AND LAY-OUT André van Loon and René van Rossum

ADVERTISING Peter Meijer (tel +31-348431905, fax +31-348430216,
e-mail meijerpc@worldonline.nl)

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 1998 is: NLG 65.00 (Netherlands), BEF 1320.00 (Belgium), NLG 72.50 (other countries inside Europe) and NLG 77.50 (countries outside Europe).

A subscription can be entered preferably by sending a Eurocheque, with the amount payable in Dutch guilders, to: Dutch Birding (subscriptions), c/o Jeannette Admiraal, Iepenlaan 11, 1901 ST Castricum, Netherlands. Payment may also be made by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa). Please send your credit card type and account number, indicating the expiry date and appending a signature. (Note: this latter method of payment is not applicable to subscribers resident in the Netherlands and Belgium.) British and Irish subscribers are requested to pay exclusively by Sterling cheque (GBP 26.00). The subscription starts upon receipt of payment.

Dutch Birding is a bimonthly journal with issues in February, April, June, August, October and December. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

The sequence of birds in Dutch Birding basically follows a classic 'Wetmore sequence'. Within this framework, the following lists are used for taxonomy and nomenclature: *Lijst 98 Nederlandse vogelsoorten* by A B van den Berg & C A W Bosman (1998, Santpoort-Zuid) (taxonomy and scientific and Dutch names of birds recorded in the Netherlands); *List of birds of the Western Palearctic* by British Birds (1997, Blunham) (English names of Western Palearctic birds); the list compiled by C S Roselaar in *Geïllustreerde encyclopedie van de vogels* by C M Perrins (1991, Weert), with modifications and additions by A J van Loon in *Vogels van de wereld - complete checklist* by M Walters (1997, Baarn) (Dutch names of remaining birds of the world); and *Birds of the world* door C G Sibley (1996, Version 2.0, Cincinnati) (taxonomy and scientific and English names of remaining birds of the world). Deviations from and additions to these lists are based on CSNA decisions (cf Dutch Birding 19: 21-28, 1997; 20: 22-32, 1998).

A schedule of payment rates for authors, photographers and artists is available from the editors.

Dutch Birding Association

BOARD Theo Admiraal (treasurer), Gijsbert van der Bent (president, tel +31-714024547), Peter Meijer, Marc Plomp and Chris Quispel (secretary, tel +31-715124825); also the editors of Dutch Birding have one seat in the board

BOARD ASSISTANTS Jeannette Admiraal, Gerald Driessens, Ron van den Eenden, Hans Gebuis, Leo Heemskerk, Remco Hofland, Paul Knolle, Sander Lagerveld, Ger Meesters, Arnold Meijer, André van der Plas and Kees Tiemstra

DUTCH BIRDING TRAVEL REPORT SERVICE (DBTRS) Ib Huysman, Postbus 737, 9700 AS Groningen, Netherlands, tel +31-505274993, fax +31-505272668,
internet <http://www.mebweb.nl/DBTRS>

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Max Berlijn, Ruud van Beusekom, Bert de Bruin, Karel Mauer, Jan van der Laan (chairman, tel +31-725203091), Kees Roselaar, Jelle Scharringa (secretary, tel +31-302523801) and Wim Wiegant (archivist)

The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithological Union.

The CSNA is the subcommittee of the CDNA on taxonomy, nomenclature and status of Dutch (sub)species and consists of Arnoud van den Berg, Cornelis Hazevoet, Kees Roselaar, George Sangster (secretary, tel / fax +31-715143790, e-mail sangster@opbio.leidenuniv.nl) and Ronald Sluys.

© 1998 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by Drukkerij Rob Stolk bv, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Netherlands

Dutch Birding

*International journal on
Palearctic birds*

EDITORS

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Netherlands
fax +31-235376749

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding
c/o René Pop
Postbus 1007
1780 EA Julianadorp
Netherlands

SUBSCRIPTION ADMINISTRATION

c/o Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Netherlands

BOARD

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands

DUTCH RARITIES COMMITTEE

CDNA
Postbus 45
2080 AA Santpoort-Zuid
Netherlands

INTERNET

<http://www.xs4all.nl/~eland/dutchbirding>

Artikelen	101	Siberian White Cranes in Volga delta <i>German M Russanov, Norbert Hölzel & Stefan Schleuning</i>
	107	Lachmeeuw in Groningen in augustus-oktober 1997 <i>Martin Olthoff</i>
	111	Nieuw overwinteringsgebied voor Dwergganzen in Nederland <i>Fred Cottaar & Ruud E Brouwer</i>
	113	Melanistische Blauwe Reigers in Nederland <i>Erik Sanders & Enno B Ebels</i>
Varia	115	Breeding behaviour of Kittlitz's Plover <i>Dina Ali & Rafik Khalil</i>
Recensies	119	<i>Hong Kong Bird Report 1996</i> by Geoff J Carey (editor) <i>André J van Loon</i>
	119	<i>Identification guide to North American birds – part 1</i> by Peter Pyle <i>André J van Loon</i>
	119	<i>A field guide to warblers of North America</i> by Jon L Dunn & Kimball L Garrett <i>André J van Loon</i>
DBA-nieuws	120	Uitverkochte nummers van Dutch Birding; Out-of-stock back issues of Dutch Birding; DBA-vogelweek in september 1998; DBA birding week in September 1998
Aankondigingen & verzoeken	121	Club 4500 io; Expositie Frans Lanting; Pelagic trips vanuit IJmuiden en Lauwersoog op 3 en 10 oktober 1998; Raptor migration at Gibraltar
Masters of Mystery	122	Solutions of second round 1998: Rustic Bunting and Golden Eagle <i>Diederik Kok & Nils van Duivendijk</i>
	125	Third round 1998 <i>Diederik Kok & Nils van Duivendijk</i>
WP reports	126	WP reports: May-June 1998 <i>Arnoud B van den Berg</i>
Recente meldingen	135	Nederland: april-mei 1998 <i>Ruud M van Dongen, Remco Hofland & Peter W W de Rouw</i>
	140	België: april-mei 1998 <i>Gerald Driessens</i>
DB Actueel	142	Medieval record of Siberian White Crane in Egypt; Newly described bird species; Dwergooruil in Ooypolder; Roodkeelstrandloper in Oud-Beijerland
Voorplaat / front cover		Siberische Lijster / Siberian Thrush <i>Zoothera sibirica</i> , Beidahe, China, mei 1997 (<i>Max Berlin</i>)